EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 24.3.2022
COM(2022) 128 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE, TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA TYÖLLISYYSKOMITEALLE

Neuvoston asetuksen (EU) 2020/672 14 artiklan nojalla annettu kertomus covid-19:n leviämisen seurauksena perustetusta, hätätilasta aiheutuvien työttömyysriskien lieventämisen tilapäisestä eurooppalaisesta tukivälineestä (SURE)

SURE-väline 18 kuukautta: kolmas puolivuotiskertomus

TIIVISTELMÄ

Tämä kertomus on kolmas puolivuosittain laadittava kertomus, jossa käsitellään eurooppalaista hätätilasta aiheutuvien työttömyysriskien lieventämisen tilapäistä tukivälinettä (SURE). Kertomuksessa vahvistetaan edellisissä kertomuksissa esitetyt havainnot, esitellään välineen tähänastiset toimet ja käyttö ja tarkastellaan sen sosioekonomisia vaikutuksia. SURE on 100 miljardin euron kriisiväline, jonka Euroopan unioni (EU) on perustanut auttaakseen jäsenvaltioita työpaikkojen säilyttämisessä ja työntekijöiden toimeentulon turvaamisessa covid-19-pandemian yhteydessä. SURE-väline on myös vahva osoitus EU:n kautta toteutuvasta jäsenvaltioiden keskinäisestä solidaarisuudesta: kaikki jäsenvaltiot ovat suostuneet antamaan EU:lle kahdenvälisiä takauksia, jotta unioni voi ottaa lainaa markkinoilta erittäin edullisin ehdoin SURE-lainojen rahoittamiseen.

Pandemian sosioekonomisia vaikutusten lieventämiseen tarkoitettu uusi väline, joka otettiin nopeasti käyttöön

Välineen täytäntöönpano oli nopeaa ja sujuvaa, ja SURE-välineestä myönnettävä 94 miljardin euron suuruinen taloudellinen apu on nyt maksettu 19 jäsenvaltioille miltei kokonaan. EU:n ensimmäisiä pandemian vastaisia toimia oli komission 2. huhtikuuta 2020 tekemä ehdotus SURE-asetuksesta, jonka neuvosto hyväksyi 19. toukokuuta 2020. Kun kaikki jäsenvaltiot olivat allekirjoittaneet takaussopimukset, 100 miljardin euron määrärahat tulivat käyttöön 22. syyskuuta 2020. Komissio vauhditti välineen täytäntöönpanoa tekemällä tiivistä yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa. Suurin osa myönnetyn taloudellisen avun tilityksestä saatiin suoritettua lokakuun 2020 ja toukokuun 2021 välillä eli vain seitsemän kuukauden kuluessa.

Rahoittaakseen SURE-välineestä jäsenvaltioille myönnettävää taloudellista apua EU on ensimmäistä kertaa laskenut liikkeeseen sosiaalivaikutteisia joukkolainoja. Tämä kertomus täyttää SURE-asetuksen vaatimusten lisäksi EU:n SURE-välineen sosiaalivaikutteisten joukkolainojen kehyksen raportointivaatimukset, ja kertomuksessa vahvistetaan myös, että SURE-välineen varoja on käytetty YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti.

SURE-välineen käyttöä on jatkettu apua saavissa jäsenvaltioissa

Tässä kertomuksessa vahvistetaan aiempi arvio, jonka mukaan vuonna 2020 SURE-välineestä sai tukea arviolta 31 miljoonaa ihmistä ja 2½ miljoonaa yritystä. Tämä on miltei 30 prosenttia apua saaneiden jäsenvaltioiden kokonaistyöllisyydestä ja neljännes kaikista apua saaneiden jäsenvaltioiden yrityksistä. SURE-välineestä maksetun tuen ensisijaisia saajia ovat olleet pienet yritykset. Eniten tukea on maksettu tukku- ja vähittäiskaupan, majoitus- ja ravitsemispalvelujen sekä valmistusteollisuuden aloille, ja monet jäsenvaltiot ovat tukeneet myös muita toimialoja kohdennetuilla toimilla.

SURE-välineellä jatkettiin työllisyyden suojaamista epätasaisen elpymisen aikana vuonna 2021, ja siitä tuettiin noin kolmea miljoonaa ihmistä ja yli 400 000:ta yritystä. SURE-tukikelpoisiin toimenpiteisiin käytetyt julkiset menot ovat pääpiirteissään edelleen vastanneet epidemiologista tilannetta. Myöhempien pandemia-aaltojen vuoksi SURE-välineen julkiset

kokonaismenot vuonna 2021 olivat kolme miljardia euroa suuremmat kuin oli odotettu edellisen kertomuksen yhteydessä kesäkuussa 2021. Vaikka työajan lyhentämisjärjestelyjen käyttö on vähentynyt huipustaan vuonna 2020, käyttö oli kuitenkin yhä merkittävää vuonna 2021.

Tammikuussa 2022 yhdelle jäsenvaltiolle myönnettiin lisäapua, kun taas toista jäsenvaltiota koskevaa neuvoston täytäntöönpanopäätöstä muutettiin, jotta siihen voitiin sisällyttää lisätoimenpiteitä. Unkari sai 147 miljoonaa euroa lisätukea, jolla voitiin laajentaa nykyisiä toimia ja rahoittaa yhtä uutta toimenpidettä. Portugalia koskevaa alkuperäistä neuvoston täytäntöönpanopäätöstä muutettiin sisällyttämällä siihen kolme lisätoimenpidettä, ja näin Portugali käytti jo syyskuussa 2020 myönnetyn taloudellisen avun koko määrältään.

SURE-välineen suunnitellut julkiset kokonaismenot ovat nyt toteutuneet lähes kokonaan. SURE-tukikelpoisiin toimenpiteisiin käytettyjen julkisten kokonaismenojen määrän odotetaan kasvavan 118 miljardiin euroon. Tämä on selvästi enemmän kuin myönnetyn taloudellisen avun kokonaismäärä (94 miljardia euroa), koska monet jäsenvaltiot ovat käyttäneet tai suunnittelivat käyttävänsä tukikelpoisiin toimenpiteisiin enemmän rahaa kuin ne ovat pyytäneet taloudellista tukea. Tämä osoittaa SURE-välineestä tuettujen toimenpiteiden merkityksen jäsenvaltioiden kannalta. Yli puolella SURE-tukikelpoisiin toimenpiteisiin käytetyistä julkisista kokonaismenoista on tuettu työajan lyhentämisjärjestelyjä. Se, että terveyteen liittyvät toimenpiteet – joiden osuus on vain 5 prosenttia kokonaismenoista – ovat luonteeltaan täydentäviä, sai taas vahvistuksen.

SURE-välineestä myönnetyn taloudellisen avun käyttöaste on useimmissa jäsenvaltioissa korkea. Se on hyvin matala vain yhdessä jäsenvaltiossa, ja sitä seurataan tiiviisti toisessa jäsenvaltiossa. Romaniassa tähän mennessä toteutuneiden julkisten menojen ja Romanialle maksetun taloudellisen avun välinen suuri ero, joka todettiin ensimmäisessä ja toisessa kertomuksessa (kolme neljäsosaa neuvoston myöntämästä määrästä), ei ole juurikaan muuttunut. Puolassa havaittu ero on kohtalainen, ja se vaikuttaa johtuvan siitä, että SURE-tukikelpoisiin toimenpiteisiin on käytetty odotettua vähemmän taloudellista apua, vaikka tällaista eroa ei havaittu edellisessä kertomuksessa käytetyssä kansallisessa raportoinnissa. Puolassa julkisten menojen kokonaismäärä on alhaisempi kuin neuvoston SURE-välineestä myöntämä määrä, joskin kokonaismäärä on suurempi kuin välineestä jo maksettu määrä. Portugalissa ja Kyproksella edellisessä kertomuksessa havaittu varojen käyttöön liittyvä riski ei ole enää ongelma.

Päivitetty arvio SURE-välineen vaikutuksesta

Tässä kertomuksessa vahvistetaan edellisessä kertomuksessa esitetty arvio siitä, että poliittisilla tukitoimilla, myös SURE-välineellä, onnistuttiin estämään 1,5 miljoonan ihmisen työttömyys vuonna 2020. Vuonna 2020 työttömyys kasvoi apua saaneissa jäsenvaltioissa vain vähän, vaikka talouden tuotanto supistui merkittävästi, ja huomattavasti odotettua vähemmän. Tämä saatiin aikaan pitämällä työntekijät yrityksissä ja ylläpitämällä itsenäistä ammatinharjoittamista. Lisätekijänä SURE-väline auttoi myös parantamaan yleistä luottamusta EU:ssa. Tämän vahvisti myös hiljattain toteutettu Eurobarometri-kysely, jossa

SURE-väline sai laaja-alaista kannatusta EU:n kansalaisilta. Kuten edellisessäkin puolivuotiskertomuksessa on todettu, jäsenvaltiot arvioivat myös säästäneensä yhteensä 8,2 miljardia euroa korkomaksuissa SURE-välineestä saadun taloudellisen avun ansiosta.

Tulevaisuuden kannalta työllisyyden suojeleminen pandemian kahden ensimmäisen vuoden aikana on tukenut nopeampaa elpymistä kuin edellisten kriisien jälkeen. Vuonna 2022 elpymisen arvioidaan enemmän kuin kompensoivan covid-19-kriisin aikana aiheutuneen BKT:n supistumisen. Elpyminen on huomattavasti nopeampaa kuin maailmanlaajuisen finanssikriisin ja euroalueen kriisin jälkeen, jolloin BKT pysyi selvästi kriisiä edeltänyttä tasoaan alhaisemmalla tasolla kahden vuoden ajan kriisien puhkeamisen jälkeen. SURE-väline vaikutti tähän siten, että sen avulla voitiin rahoittaa järjestelyjä, joilla yritykset pystyivät pitämään työntekijänsä töissä ja ylläpitämään heidän ammattitaitoaan, ja sen avulla myös itsenäiset ammatinharjoittajat pystyivät olemaan valmiina jatkamaan toimintaansa.

SURE-välineen käyttöön oikeuttavien poikkeuksellisten tapahtumien jatkuminen

Talousnäkymiin liittyy yhä suurta epävarmuutta, kun otetaan huomioon pandemian – jota varten SURE-väline luotiin – ennakoimattomuus ja geopoliittisen tilanteen kehittyminen Ukrainassa. Useimmat EU:n jäsenvaltiot välttivät ottamasta uudelleen käyttöön laaja-alaisia ja tiukkoja rajoitustoimia talven ja omikronaallon aikana, vaikkakin tiettyihin toimialoihin kohdistui edelleen rajoituksia. Virukseen ja mahdollisiin uusiin muunnoksiin liittyvä epävarmuus pysyy suurena. Vuoden 2021 aikana vahvistunut kasvu hiipui vuoden lopussa, ja hyökkäys Ukrainaan on lisännyt talouden epävarmuutta entisestään.

Pandemian vaikutuksen lieventämiseen tarkoitettuja politiikkatoimia alettiin kohdistaa aiempaa enemmän elpymisen vauhdittamiseen, ja niitä tuettiin myös elpymis- ja palautumistukivälineestä. SURE-väline on käytettävissä 31. joulukuuta 2022 saakka. Siitä on käytettävissä vielä 5,6 miljardia euroa, joten välineestä voidaan edelleen myöntää taloudellista apua covid-19-pandemian aiheuttamien vakavien taloudellisten häiriöiden torjuntaan.

Tietoa kansallisista tarkastus- ja valvontajärjestelmistä

Tässä kertomuksessa tarkastellaan myös kansallisia valvonta- ja tarkastusjärjestelmiä, joista jäsenvaltiot ovat raportoineet SURE-asetuksen mukaisesti, SURE-välineestä myönnettävän taloudellisen avun väärinkäytön estämiseksi. Komission valvontajärjestelmistä riippumatta jäsenvaltioiden on varmistettava, että varoja käytetään kansallisella tasolla asianmukaisesti, sekä estettävä väärinkäytökset ja petokset ja perittävä väärin käytetyt varat takaisin SURE-asetuksen ja kahdenvälisten lainasopimusten mukaisesti. Jotta varmistetaan, että jäsenvaltioilla on tämän velvollisuuden täyttämiseen tarvittavat järjestelmät käytössä, komissio pyysi jäsenvaltioita toimittamaan tietoa niistä kansallisista valvonta- ja tarkastusjärjestelmistä, joilla on merkitystä SURE-välineen kannalta. Tässä kertomuksessa esitetään yhteenveto tiedoista, joita kaikki apua saaneet jäsenvaltiot ovat toimittaneet.

Kansallisten valvonta- ja tarkastusjärjestelmien institutionaalinen rakenne vaihtelee suuresti eri jäsenvaltioissa. Miltei kaikissa jäsenvaltioissa oli jo ennen covid-19-pandemiaa

laitoksia, joiden tehtävänä oli valvoa ja tarkastaa SURE-välineestä tuettuja toimenpiteitä. Yhdessä jäsenvaltiossa perustettiin uusia laitoksia nimenomaan SURE-välineestä tuettavia toimenpiteitä varten. Toisessa jäsenvaltiossa taas perustettiin jo olemassa olevien järjestelmien lisäksi uusia tarkastus- ja valvontajärjestelmiä vain yhtä tiettyä toimenpidettä varten.

Kaikki apua saaneet jäsenvaltiot ovat toteuttaneet valvontatoimia SURE-välineestä myönnetyn taloudellisen avun väärinkäytön estämiseksi. Yhtä jäsenvaltiota lukuun ottamatta kaikissa jäsenvaltioissa on havaittu muutamia väärinkäytöstapauksia tai petoksia. Jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet samantyyppisistä väärinkäytöksistä tai petoksista, ja kaikki jäsenvaltiot ovat dokumentoineet tähän liittyvän työnsä. Yhteensä 13 jäsenvaltiota ryhtyi oikeusteitse perimään aiheettomasti käytettyjä varoja takaisin. Muutamissa jäsenvaltioissa varat perittiin takaisin ilman oikeuslaitoksen apua.

JOHDANTO

Tämä kertomus on kolmas puolivuosittain laadittava kertomus, jossa käsitellään eurooppalaista hätätilasta aiheutuvien työttömyysriskien lieventämisen tilapäistä tukivälinettä (SURE). Euroopan unioni (EU) perusti SURE-välineen toukokuussa 2020 auttaakseen jäsenvaltioita suojelemaan työntekijöiden työpaikkoja ja tuloja covid-19-pandemian aikana[1]. Siitä tarjotaan edullisten lainojen muodossa unionin taloudellista apua jäsenvaltioille, jotka sitä pyytävät. SURE-välineestä voidaan myöntää taloudellista apua enintään 100 miljardia euroa. Avulla voidaan rahoittaa jäsenvaltioiden toteuttamia työajan lyhentämisjärjestelyjä tai vastaavia toimenpiteitä, joilla pyritään suojelemaan työntekijöitä ja itsenäisiä ammatinharjoittajia, sekä lisäksi terveyteen liittyviä toimenpiteitä erityisesti työpaikoilla.

Tämä puolivuotiskertomus on oikeudellinen velvoite. Euroopan komissio, jäljempänä 'komissio', on antanut kertomuksen täyttääkseen neuvoston asetuksen (EU) 2020/672 (SURE-asetus)[2] 14 artiklassa säädetyn velvollisuutensa raportoida Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja rahoituskomitealle ja työllisyyskomitealle[3]. Seuraava kertomus toimitetaan syyskuun 2022 loppuun mennessä Tämän kertomuksen koontipäivä oli 7. helmikuuta 2022 jäsenvaltioiden raportoinnin osalta ja 6. maaliskuuta 2022 epidemiologisten ja taloudellisten tietojen osalta[4].

Tässä kertomuksessa vahvistetaan kahdessa ensimmäisessä puolivuotiskertomuksessa esitetty myönteinen arvio SURE-välineestä tammikuun 2022 tilanteen perusteella. Kertomuksen pääasialliset havainnot voidaan tiivistää seuraavasti:

- Vuonna 2020 SURE-välineen kautta sai tukea arviolta 31 miljoonaa ihmistä ja 2½ miljoonaa yritystä.
- Vuonna 2021 SURE-välineen kautta sai tukea 3 miljoonaa ihmistä ja yli 400 000 yritystä 13 jäsenvaltiossa.
- SURE-välineestä tuetut kansalliset työmarkkinatoimenpiteet ovat arvioiden mukaan auttaneet ehkäisemään lähes 1½ miljoonan hengen työttömyyden vuonna 2020.
- Yhdeksäntoista jäsenvaltiota on pyytänyt ja saanut taloudellista apua SURE-välineestä.
- Neuvosto on myöntänyt niistä seitsemälle lisäapua, viimeisimpänä Unkarille tammikuussa 2022.

---

[1] SURE-väline juontuu komission poliittisista suuntaviivoista 2019–2024, joissa ehdotettiin eurooppalaista työttömyysvakuutusjärjestelmää, jolla suojeltaisiin eurooppalaisia ja vähennettäisiin julkiseen talouteen kohdistuvia paineita ulkoisten häiriöiden yhteydessä. Väline perustettiin komission 2. huhtikuuta 2020 antaman ehdotuksen pohjalta covid-19-epidemian puhjettua Euroopassa.

[2] Neuvoston asetus (EU) 2020/672, annettu 19 päivänä toukokuuta 2020, eurooppalaisen hätätilasta aiheutuvien työttömyysriskien lieventämisen tilapäisen tukivälineen (SURE) perustamisesta covid-19:n leviämisen seurauksena, EUVL L 159, 20.5.2020, s. 1 (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R0672&from=en).

[3] Asetuksen 14 artiklan mukaan komissio antaa kertomuksen taloudellisen avun käytöstä, mukaan lukien tukivälineen puitteissa maksamattomat määrät ja sovellettava takaisinmaksusuunnitelma, sekä sellaisten poikkeuksellisten tapahtumien jatkumisesta, jotka oikeuttavat tämän asetuksen soveltamisen (covid-19-pandemia).

[4] Kaikki alustavat raportointitaulukot toimitettiin 26. tammikuuta 2022 mennessä ja tarkastuskyselyt 7. helmikuuta 2022 mennessä (lukuun ottamatta Latviaa, joka toimitti kyselyn 15. helmikuuta 2022). Lisäksi tämän päivämäärän jälkeen toimitettiin joitakin pieniä selvennyksiä tietoihin.

- Jäsenvaltioille on kohdennettu yli 94 miljardia euroa ja tilitetty lähes 90 miljardia euroa.
- Jäsenvaltiot ovat myöntäneet yli puolet SURE-välineen taloudellisesta avusta työajan lyhentämisjärjestelyjen tukemiseen ja yli 40 prosenttia vastaavien toimenpiteiden tukemiseen, ja kokonaismäärästä on suunnattu lähes kolmasosa itsenäisille ammatinharjoittajille.
- Viisi prosenttia on osoitettu terveyteen liittyviin toimenpiteisiin, jotka ovat SURE-asetuksen nojalla toissijaisia toimenpiteitä.
- SURE-välineestä myönnetyn taloudellisen avun käyttöaste on korkea 17 jäsenvaltiossa 19 jäsenvaltiosta.
- Yhdessä jäsenvaltiossa käyttöaste on yhä matala, ja toisessa jäsenvaltiossa käyttöastetta seurataan tiiviisti[5]. Toisin kuin edellisessä puolivuotiskertomuksessa todettiin, kahdessa muussa jäsenvaltiossa käyttöaste ei ole enää ongelma.
- Kaikki jäsenvaltiot ovat toteuttaneet valvontatoimia SURE-välineestä myönnetyn taloudellisen avun väärinkäytön estämiseksi. Yhtä jäsenvaltiota lukuun ottamatta kaikkien jäsenvaltioiden valvontatoimissa ja tarkastuksissa on havaittu väärinkäytöstapauksia ja petoksia.
- Sosiaali- ja työllistymisetuuksien lisäksi jäsenvaltioiden arvioidaan säästäneen korkomenoissa yhteensä 8,2 miljardia euroa[6].
- Vuoden 2022 loppuun saakka SURE-välineestä on käytettävissä vielä yli 5 miljardia euroacovid-19-pandemian aiheuttamien vakavien taloudellisten häiriöiden torjuntaan.
- Näiden havaintojen lisäksi joulukuussa 2021 julkaistussa Eurobarometri-kyselyssä todetaan, että 82 prosenttia eurooppalaisista pitää SURE-lainoja hyvänä ajatuksena.

Tässä kertomuksessa päivitetään kahden ensimmäisen SURE-välineestä laaditun puolivuotiskertomuksen tietoja ja laajennetaan arviointia joillakin osa-alueilla. Se kattaa edellisen kertomuksen koontipäivän (syyskuun alku 2021) jälkeen tapahtuneen institutionaalisen kehityksen, kuten taloudellisen lisäavun myöntämisen Unkarille ja Portugalia koskevan neuvoston täytäntöönpanopäätöksen muutoksen, jolla päätökseen lisättiin tukikelpoisia lisätoimenpiteitä taloudellisen avun määrän pysyessä samana. Tällä kertomuksella saatetaan – jäsenvaltioiden tammikuussa 2022 toimittamien puolivuotiskertomusten perusteella – ajan tasalle edellisten kertomusten analyysi erityisesti SURE-välineestä tuetuista jäsenvaltioiden julkisista menoista ja – viimeisimpien makrotaloudellisten lukujen perusteella – SURE-välineen arvioidusta vaikutuksesta. Tämän pohjana on SURE-välineen kattavuutta koskeva analyysi työntekijöiden, itsenäisten ammatinharjoittajien ja yritysten suhteen vuonna 2021 tapahtunut kehitys huomioon ottaen. Mikä tärkeintä, tässä kertomuksessa tarkastellaan SURE-asetuksen ja kahdenvälisten lainasopimusten mukaisesti kansallisia valvonta- ja tarkastusjärjestelmiä, joita jäsenvaltiot ovat ottaneet käyttöön SURE-välineestä myönnetyn taloudellisen tuen väärinkäytön estämiseksi.

[5] Käyttöasteeksi määritellään se, missä määrin jäsenvaltio käyttää neuvoston myöntämää rahoitusta tukikelpoisiin toimenpiteisiin. Käyttöaste on hyvin alhainen Romaniassa, ja Puolan käyttöastetta seurataan tiiviisti.

[6] Luku on sama kuin toisessa SURE-välinettä koskevassa kertomuksessa, koska uusia tilityksiä ei ole tehty sen jälkeen.

Kertomuksessa esitellään SURE-välineen tähänastinen käyttö ja tarkastellaan sen sosioekonomisia vaikutuksia. Kertomus on jaettu kuuteen lukuun. Luvussa I esitetään jäsenvaltioille myönnetty taloudellinen apu, myös tilitetyt ja maksamattomat määrät ja niitä koskeva takaisinmaksuaikataulu. Luvussa II esitetään yhteenveto SURE-välineestä tuettuihin kansallisiin toimenpiteisiin liittyvistä jäsenvaltioiden julkisista kokonaismenoista[7]. Luvussa III päivitetään edellisissä kertomuksissa esitettyä alustavaa arviota SURE-välineen vaikutuksista. Luvussa IV käsitellään poikkeuksellisia olosuhteita, joiden vuoksi SURE-välineen jatkaminen on perusteltua. Luvussa V kerrotaan kansallisista valvonta- ja tarkastusjärjestelmistä. Luvussa VI esitetään tähän kertomukseen yhdistetty raportointi, johon EU:n SURE-välineen sosiaalivaikutteisten joukkolainojen kehyksen kohdassa 2.4 velvoitetaan[8].

I. SURE-VÄLINEESTÄ MYÖNNETYN TALOUDELLISEN AVUN KÄYTTÖ: MYÖNNETYT JA TILITETYT MÄÄRÄT SEKÄ MUUT TALOUDELLISET NÄKÖKOHDAT

1.1 Yleiskatsaus apua saavista jäsenvaltioista ja myönnetyistä määristä

Yhdelle SURE-välineestä taloudellista apua saaneelle jäsenvaltiolle (Unkari) myönnettiin lisäapua tammikuussa 2022. Unkari pyysi joulukuussa 2021 147 miljoonaa euroa lisätukea pandemian kiihdyttyä uudelleen aiemmin samana vuonna. Neuvosto myönsi lisätuen 25. tammikuuta 2022 komission 21. joulukuuta 2021 antaman ehdotuksen perusteella[9]. Tämän jälkeen SURE-välineestä on myönnetty taloudellista apua yhteensä 94,4 miljardia euroa (ks. taulukko 1).

Taulukko 1: Yhteenveto SURE-välineestä myönnetystä tuesta (euroa)

Jäsenvaltio	*Myönnetty määrä yhteensä**	*Josta lisätuki*	*Maksettu määrä**	*Maksamaton määrä*
Belgia	8 197 530 000	394 150 000	8 197 000 000	0
Bulgaria	511 000 000	0	511 000 000	0
Kypros	603 770 000	124 700 000	603 000 000	0
Tšekki	2 000 000 000	0	2 000 000 000	0
Kreikka	5 265 000 000	2 537 000 000	5 265 000 000	0
Espanja	21 324 820 449	0	21 324 000 000	0
Kroatia	1 020 600 000	0	1 020 000 000	0
Italia	27 438 486 464	0	27 438 000 000	0
Liettua	957 260 000	354 950 000	957 000 000	0
Latvia	305 200 000	112 500 000	305 000 000	0
Malta	420 817 000	177 185 000	420 000 000	0
Puola	11 236 693 087	0	8 236 000 000	3 000 000 000

[7] Luvut I ja II koskevat SURE-asetuksen 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua taloudellisen avun käyttöä SURE-välineen puitteissa.

[8] https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/eu-borrower/eu-borrowing-activities/eu-sure-social-bond-framework_en

[9] Neuvoston täytäntöönpanopäätös (EU) 2022/98, annettu 25 päivänä tammikuuta 2022, tilapäisen tuen myöntämisestä Unkarille asetuksen (EU) 2020/672 nojalla työttömyysriskien lieventämiseksi hätätilassa covid-19:n leviämisen seurauksena annetun täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2020/1561 muuttamisesta, EUVL L 17, 26.1.2022, s. 42.

Portugali	5 934 462 488	0	5 411 000 000	523 000 000
Romania	4 099 244 587	0	3 000 000 000	1 099 000 000
Slovenia	1 113 670 000	0	1 113 000 000	0
Slovakia	630 883 600	0	630 000 000	0
Unkari	651 470 000	147 140 000	504 000 000	147 000 000
Irlanti	2 473 887 900	0	2 473 000 000	0
Viro	230 000 000	0	230 000 000	0
Yhteensä	**94 414 795 575**	**3 847 625 000**	**89 637 000 000**	**4 769 000 000**

*Myönnetyt määrät pyöristettiin tilitysten yhteydessä operatiivisista syistä alaspäin.

1.2 Tilitykset, maksamaton määrä ja sovellettava takaisinmaksuaikataulu

Helmikuuhun 2022 mennessä SURE-välineestä oli tilitetty miltei 90 miljardia euroa 19 jäsenvaltiolle (ks. taulukko 1). Tämä on 95 prosenttia kaikesta neuvoston myöntämästä SURE-välineen taloudellisesta avusta jäsenvaltioille. Unkarille hiljattain myönnetyn lisäavun lisäksi jäljellä on melko pieni määrä varoja, joiden tilitystä on lykätty joko asianomaisten jäsenvaltioiden pyynnöstä tai siihen asti, kunnes varojen käyttö varmistuu. Maksamaton määrä on yhteensä alle 5 miljardia euroa. Tarkempia tietoja SURE-välineeseen liittyvistä tapahtumista ja jäsenvaltioille tilitettävistä maksuista on liitteessä olevassa taulukossa A1.

SURE-lainojen takaisinmaksuaikataulu on jäljempänä. Taulukko 2 sisältää kunakin vuonna takaisinmaksettavan pääoman kokonaismäärän korkoineen.

Jäsenvaltioille suoritettujen tilitysten keskimääräinen maturiteetti on 14,5 vuotta. Tämä on lähellä neuvoston täytäntöönpanopäätöksissä säädettyä 15 vuoden enimmäismaturiteettia.

Taulukko 2: EU:n SURE-lainojen takaisinmaksuaikataulu

Kalenterivuosi	Pääoma	Korko	SURE yhteensä
2021		35 480 000	35 480 000
2022		111 110 000	111 110 000
2023		122 500 000	122 500 000
2024		122 500 000	122 500 000
2025	8 000 000 000	122 500 000	8 122 500 000
2026	8 000 000 000	122 500 000	8 122 500 000
2027		122 500 000	122 500 000
2028	10 000 000 000	122 500 000	10 122 500 000
2029	8 137 000 000	122 500 000	8 259 500 000
2030	10 000 000 000	122 500 000	10 122 500 000
2031		122 500 000	122 500 000
2032		122 500 000	122 500 000
2033		122 500 000	122 500 000
2034		122 500 000	122 500 000
2035	8 500 000 000	122 500 000	8 622 500 000
2036	9 000 000 000	122 500 000	9 122 500 000
2037		104 500 000	104 500 000
2038		104 500 000	104 500 000
2039		104 500 000	104 500 000
2040	7 000 000 000	104 500 000	7 104 500 000
2041		97 500 000	97 500 000
2042		97 500 000	97 500 000
2043		97 500 000	97 500 000
2044		97 500 000	97 500 000
2045		97 500 000	97 500 000
2046	5 000 000 000	97 500 000	5 097 500 000
2047	6 000 000 000	75 000 000	6 075 000 000
2048		30 000 000	30 000 000
2049		30 000 000	30 000 000
2050	10 000 000 000	30 000 000	10 030 000 000
Yhteensä	**89 637 000 000**	**3 029 590 000**	**92 666 590 000**

II. SURE-VÄLINEEN KÄYTTÖ: SURE-VÄLINEESTÄ TUETUT JULKISET MENOT JA KANSALLISET TOIMENPITEET

Tässä luvussa keskitytään välineen käyttöön. Tarkemmin sanottuna siinä esitetään yhteenveto jäsenvaltioiden julkisista menoista, joita tuetaan SURE-välineestä tai joihin voidaan saada SURE-tukea, sekä kansallisten toimenpiteiden luonteesta. Siinä esitetään myös SURE-välineestä tuettujen toimenpiteiden kattavuus työntekijöiden ja yritysten suhteen.

2.1 SURE-välineestä tuetut toteutuneet ja suunnitellut julkiset menot

2.1.1 Tukikelpoisia toimenpiteitä koskevien julkisten menojen seuranta

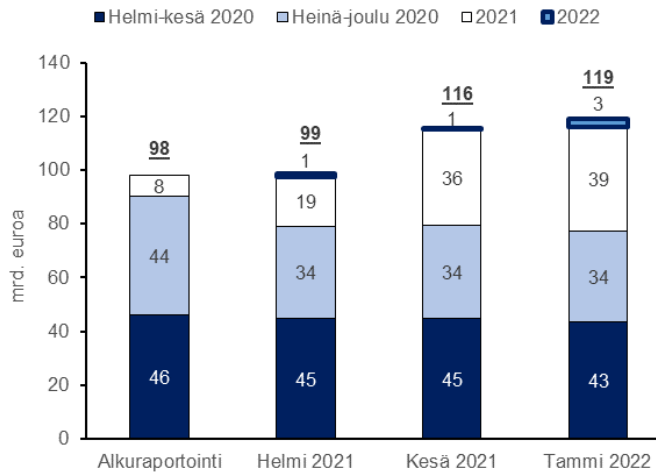
Apua saavien jäsenvaltioiden laatimia puolivuotiskertomuksia käytetään SURE-välineestä myönnetyn taloudellisen avun suunnitellun ja tosiasiallisen käytön seurantaan[10]. Vaadittu raportointi sisältää julkisten menojen kohdentamisen SURE-välineestä tuetuille toimenpiteille (ja näiden toimenpiteiden kattavuuden työntekijöiden ja yritysten suhteen, kuten 2.3 kohdassa esitetään). Raportointikierroksia on ollut tähän mennessä neljä: elokuussa 2020 (alkuraportointi), tammi-helmikuussa 2021 (ensimmäinen raportointi), kesäkuussa 2021 (toinen raportointi) ja tammikuussa 2022 (viimeisin raportointi). Tiedot esitetään *sellaisina kuin jäsenvaltiot ovat ne esittäneet*, ja ne koskevat SURE-välineen tukeen oikeutettuja toimenpiteitä. Jotkin jäsenvaltiot ovat täydentäneet SURE-välineen tukea kansallisella rahoituksella tai EU:n rakennerahastojen tuella, joten menot voivat ylittää SURE-välineestä tuetun määrän. Raportointi helpottaa SURE-välineestä myönnettävän taloudellisen avun käytön mittaamista verrattuna neuvoston myöntämään määrään.

SURE-välineen suunnitellut julkiset kokonaismenot ovat nyt toteutuneet lähes kokonaan. SURE-asetuksessa sallitaan taloudellisen avun käyttö myös SURE-välineen piiriin kuuluvia toimenpiteitä koskevien julkisten menojen suunniteltuun lisäämiseen osalta. Suunnitelluista tukikelpoisia toimenpiteitä koskevista julkisista kokonaismenoista oli vuoden 2021 loppuun mennessä toteutunut 98 prosenttia[11]. Kesäkuussa 2020 suunniteltujen menojen osuus oli 54 prosenttia (alkuraportoinnin mukaan). Kesäkuuhun 2021 mennessä (toisen raportoinnin mukaan) tämä osuus oli pienentynyt 10 prosenttiin. Jäljellä olevien suunniteltujen menojen osuus on nyt vain 2 prosenttia, kun monia toimenpiteitä on nyttemmin saatu päätökseen.

[10] Irlanti ja Viro ovat hakeneet SURE-välineen taloudellista apua ainoastaan aiheutuneiden julkisten menojen vuoksi, joten raportointi ei ole muuttunut maaliskuusta 2021 lähtien.

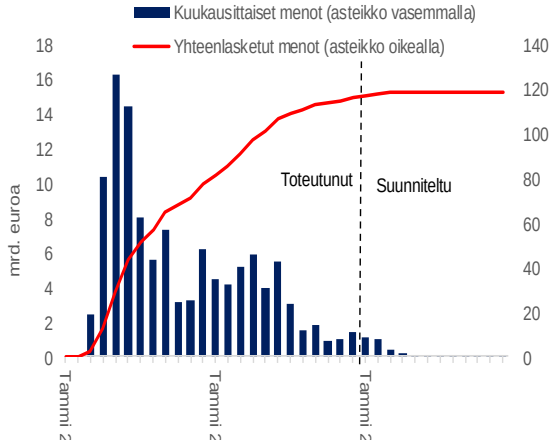
[11] Tukikelpoisia ovat asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa mainitut toimenpiteet: kansalliset työajan lyhentämisjärjestelyt tai vastaavat toimenpiteet sekä – toissijaisesti – terveyteen liittyvät toimenpiteet. Jotkin jäsenvaltiot (Viro, Slovenia) eivät enää raportoi SURE-tukikelpoisista toimenpiteistä, koska ne eivät enää käytä SURE-välineen taloudellista apua näiden toimenpiteiden rahoittamiseen, kun myönnetty määrä on jo ylittynyt. Siksi SURE-tukikelpoisten toimenpiteiden aiheuttamien menojen kokonaismäärä on tässä ilmoitettua suurempi.

Kaavio 1: Ilmoitetut julkiset menot

Lähde: *Jäsenvaltioiden raportointi (tammikuu 2022).*
Huom. Viro haki SURE-tukea helmikuussa 2021, ja siksi se on mukana kesäkuusta 2021 eteenpäin.

Kaavio 2: SURE-välineestä tuettujen toteutuneiden ja suunniteltujen julkisten menojen kuukausittainen kehitys

Lähde: *Jäsenvaltioiden raportointi (tammikuu 2022).*

SURE-tukikelpoisten toimenpiteiden aiheuttamien julkisten kokonaismenojen määrän odotetaan olevan 118 miljardia euroa, mikä ylittää SURE-välineestä myönnetyn taloudellisen avun kokonaismäärän. Määrä on pysynyt melko vakaana verrattuna edelliseen kertomukseen, jossa sen odotettiin olevan 115 miljardia euroa (kaavio 1). Tämä on enemmän kuin SURE-välineestä myönnetty kokonaismäärä (94 miljardia euroa), koska monet jäsenvaltiot aikovat käyttää tukikelpoisiin toimenpiteisiin niiden pyytämää ja niille myönnettyä taloudellista apua enemmän varoja[12]. Tämä on lisäosoitus SURE-välineen soveltamisalan merkityksestä jäsenvaltioiden kannalta.

SURE-välineestä tuetut julkiset kokonaismenot vuonna 2021 olivat kolme miljardia euroa suuremmat kuin oli odotettu edellisen kertomuksen yhteydessä kesäkuussa 2021. Tässä oli kuitenkin vaihtelua maiden välillä, sillä seitsemän jäsenvaltiota raportoi odotettua pienemmistä määristä vuodelta 2021. Yhdeksän jäsenvaltiota (aiemmin kolme) suunnittelee nyt yhteensä 2,6 miljardin euron suuruisia kokonaismenoja vuodelle 2022.

SURE-tukikelpoisiin toimenpiteisiin käytetyt julkiset menot ovat pääpiirteissään edelleen vastanneet epidemiologista tilannetta. Vuoden 2021 ensimmäisellä puoliskolla toteutettujen tiukkojen toimenpiteiden jälkeen kuukausittaiset menot supistuivat pohjalukemiinsa kesän 2021 loppuun mennessä, kun rokottaminen eteni ja jäsenvaltiot lakkasivat soveltamasta yleisiä rajoituksia pandemian hallitsemiseksi (ks. kaavio 2). Julkiset menot kasvoivat hieman vuoden 2021 lopussa, kun joitakin rajoitustoimenpiteitä oli otettava uudelleen käyttöön omikronmuunnoksen vuoksi.

[12] Espanjan, Italian ja Puolan osalta tämä johtuu myös keskittymärajasta (kolmen eniten taloudellista apua saavan jäsenvaltion osuus saa olla enintään 60 prosenttia 100 miljardin euron määrärahoista).

2.1.2 Varojen käyttöaste

SURE-välineestä myönnetyn taloudellisen avun käyttöaste on useimmissa jäsenvaltioissa korkea. Nyt kun miltei kaikki julkiset menot ovat toteutuneet, *17 jäsenvaltiota 19:stä* on käyttänyt tukikelpoisiin toimenpiteisiin *vähintään* saamansa taloudellisen avun kokonaismäärän (ks. kaavio 3). Näistä jäsenvaltiosta 13 on käyttänyt tai suunnittelee käyttävänsä toimenpiteisiin jopa *enemmän* kuin myönnetyn määrän käyttämällä myös kansallista rahoitusta.

Yhdessä jäsenvaltiossa varojen käyttöaste saattaa olla edellisessä kertomuksessa ilmoitettua pienempi. Toisin kuin edellisessä kertomuksessa, joka on päivätty 22. syyskuuta 2021, Puola on nyt ilmoittanut, että sitä koskevan neuvoston täytäntöönpanopäätöksen mukaisista toimenpiteistä aiheutuvien julkisten menojen kokonaismäärä on alhaisempi kuin neuvoston myöntämä määrä. Tämä ero johtuu joitakin toimenpiteitä koskevien tietojen tarkistuksista (toteutuneita menoja koskevien tietojen raportointiin liittyvän viiveen vuoksi), ja se voidaan liittää myös siihen, että talous on vahvistunut oletettua enemmän. Jo tilitetty määrä (8,2 miljardia euroa) on kuitenkin pienempi kuin Puolan ilmoittamien julkisten menojen kokonaismäärä (10,3 miljardia euroa). Komissio neuvottelee kansallisten viranomaisten kanssa mahdollisista ratkaisuista ja myös jäljellä olevien varojen tilityksen lykkäämisestä.

Romaniassa tähän mennessä toteutuneiden julkisten menojen ja Romanialle maksetun taloudellisen avun välinen ero, joka todettiin ensimmäisessä ja toisessa kertomuksessa, on edelleen suuri (lähes kaksi kolmasosaa maksetusta määrästä). Tämä ero johtuu siitä, että pandemian vaikutus Romanian talouteen on ollut odotettua heikompi ja elpyminen on ollut odotettua voimakkaampaa. Kansalliset viranomaiset ovat ehdottaneet, että päätökseen lisätään täydentäviä (SURE-tukikelpoisia) toimenpiteitä, jotta tätä eroa voidaan pienentää. Tekninen vuoropuhelu komission kanssa on meneillään.

Kahdessa jäsenvaltiossa, joissa edellisessä puolivuotiskertomuksessa havaittiin käyttöasteeseen liittyvä ongelma , tätä ongelmaa ei enää ole. Edellisessä kertomuksessa mainittiin, että Portugalissa oli kohtalainen ja Kyproksessa pieni ero neuvoston täytäntöönpanopäätöksen mukaisten toimenpiteiden kustannusten ja SURE-välineestä myönnetyn kokonaismäärän välillä. Kumpikin maa on nyt ilmoittanut, että todellisia menoja on myönnettyä määrää enemmän, koska Portugalissa on hyväksytty uusia tukikelpoisia toimenpiteitä ja Kyproksessa toimenpiteitä on laajennettu.

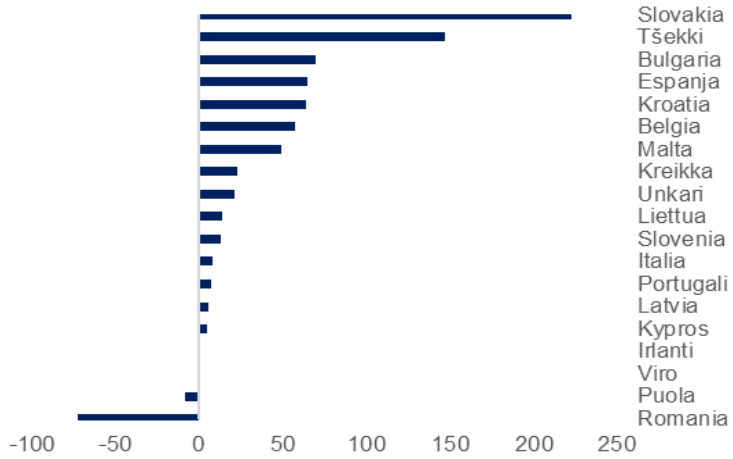
Portugalin osalta neuvoston täytäntöönpanopäätöstä muutettiin tammikuussa 2022, kun siihen sisällytettiin täydentäviä tukikelpoisia toimenpiteitä. Jotta koko myönnetty määrä voitaisiin käyttää vuonna 2020, neuvoston muutettuun täytäntöönpanopäätökseen lisättiin kolme jo toteutettua tukikelpoista toimenpidettä, jotka voidaan rahoittaa SURE-välineestä[13]. Neuvosto

[13] Täydentäviä toimenpiteitä ovat seuraavat: tukijärjestelmä itsenäisille ammatinharjoittajille, palkansaajille, joille ei ole tarjolla muita sosiaalisen suojelun mekanismeja, ja päällikkötason työntekijöille, joiden tuloihin covid-19-pandemia on erityisesti vaikuttanut; sosiaalitukijärjestelmä taiteilijoille, kirjailijoille, teknikoille ja muille taidealan ammattilaisille; uusien terveydenhuollon ammattilaisten palkkaaminen ja ylityöt kansallisessa terveydenhuoltojärjestelmässä.

hyväksyi neuvoston muutetun täytäntöönpanopäätöksen 25. tammikuuta 2022 komission 4. tammikuuta 2022 tekemän ehdotuksen perusteella[14].

[14] Neuvoston täytäntöönpanopäätös (EU) 2022/99, annettu 25 päivänä tammikuuta 2022, tilapäisen tuen myöntämisestä Portugalin tasavallalle asetuksen (EU) 2020/672 nojalla työttömyysriskien lieventämiseksi hätätilassa covid-19:n leviämisen seurauksena annetun täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2020/1354 muuttamisesta, EUVL L 17, 26.1.2022, s. 47.

Kaavio 3: Suunnitellut ja toteutuneet tukikelpoisia toimenpiteitä koskevat julkiset menot lainamäärään verrattuna (% lainamäärästä)

Lähde: *Jäsenvaltioiden raportointi*
Huom. Julkisilla menoilla tarkoitetaan ilmoitettuja neuvoston täytäntöönpanopäätösten mukaisista toimenpiteistä johtuvia menoja ottamatta huomioon tuen keskittymärajaa. Niihin eivät sisälly Euroopan rakenne- ja investointirahastoista rahoitettavat menot. Jotkin jäsenvaltiot (Viro, Slovenia) eivät enää raportoi SURE-tukikelpoisista toimenpiteistä, koska ne eivät enää käytä SURE-välineen taloudellista apua näiden toimenpiteiden rahoittamiseen, kun myönnetty määrä on jo ylittynyt.

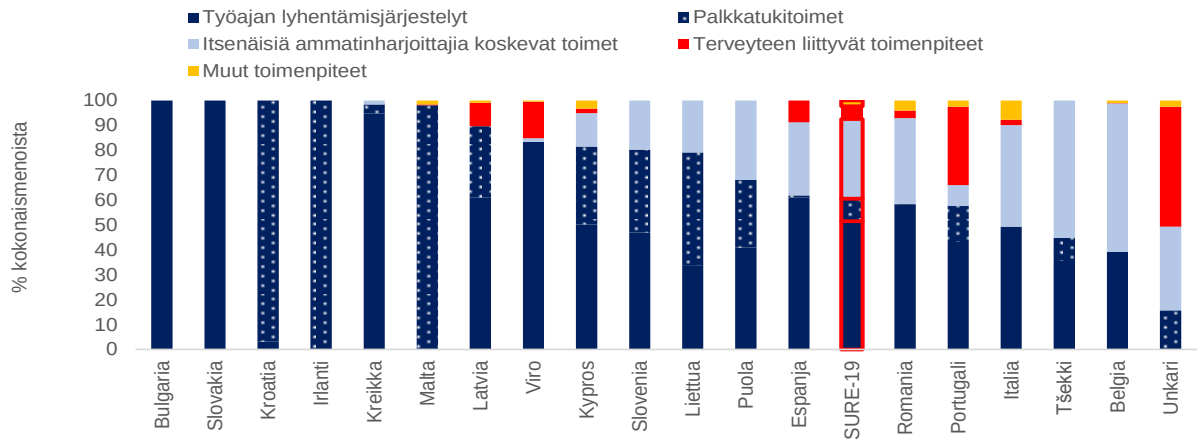
2.2 Kansalliset toimenpiteet: SURE-välineestä tuetut työajan lyhentämisjärjestelyt tai vastaavat toimenpiteet

Yli puolet SURE-tukikelpoisiin toimenpiteisiin liittyvien julkisten menojen kokonaismäärästä on osoitettu työajan lyhentämisjärjestelyihin. SURE-tukikelpoisiin toimenpiteisiin liittyvistä julkisista menoista 52 prosenttia on osoitettu työajan lyhentämisjärjestelyihin. Niitä on rahoittanut 16 jäsenvaltiota SURE-välineestä tukea saaneista jäsenvaltioista, joita on 19. Lisäksi 32 prosenttia on osoitettu itsenäisille ammatinharjoittajille tarkoitettuihin ”vastaaviin toimenpiteisiin”[15]. Palkkatukijärjestelmiin osoitettiin 9 prosenttia, ja 2 prosenttia kokonaismenoista on osoitettu ”muihin” vastaaviin toimenpiteisiin, joilla tuetaan työpaikkojen säilyttämistä ja turvataan työntekijöiden tulot[16]. Vain yhdeksän jäsenvaltiota käytti SURE-välineen taloudellista apua työmarkkinatoimenpiteisiin (ks. kaavio 4).

Terveyteen liittyvien menojen toissijaisuus saa vahvistuksen tässä kertomuksessa. Vain 5 prosenttia kokonaismenoista on käytetty tai suunniteltu käytettävän terveyteen liittyviin toimenpiteisiin. Kymmenen jäsenvaltiota 19:stä ei turvautunut SURE-välineestä myönnettävään tukeen terveyteen liittyvien toimenpiteiden rahoittamisessa.

[15] Tämä perustuu komission analyysiin, jossa jäsenvaltioiden ilmoittamat toimenpiteet on luokiteltu tyypeittäin.
[16] Palkkatukijärjestelmät ovat työajan lyhentämisjärjestelyjen kaltaisia työpaikkojen säilyttämiseen tähtääviä järjestelmiä, mutta ne eroavat niistä siltä osin, että maksuja ei lasketa (tekemättöminä) työtunteina, vaan ne maksetaan kertakorvauksena tai osuutena kokonaispalkasta.

Kaavio 4: SURE-tukikelpoisiin toimenpiteisiin liittyvät julkiset menot menolajeittain

Lähde: *Jäsenvaltioiden raportointi*
Huom. Tarkempia tietoja terveyteen liittyvien toimenpiteiden menoista Unkarissa on maaliskuussa 2021 annetussa SURE-välinettä koskevassa kertomuksessa.

Unkari haki lisätukea laajentaakseen nykyisiä toimenpiteitä ja rahoittaakseen yhtä uutta toimenpidettä. Lainan avulla Unkari pystyy kattamaan itsenäisille ammatinharjoittajille tarkoitetun uuden tulotukijärjestelyn kulut ja laajentamaan koronaviruspandemian vuoksi käyttöön otettuja yrityksille tarkoitettuja verohelpotuksia, joiden avulla työntekijät voidaan pitää töissä.. Uusi tilapäinen järjestely on tarkoitettu yrittäjille, joilla ei ole työntekijöitä ja jotka eivät voi saada palkkatukea alakohtaisesta palkkajärjestelmästä. Lisäksi näiden yrittäjien on työskenneltävä aloilla, joihin sulkutoimet ovat vaikuttaneet. He voivat saada kertamaksun, joka vastaa taattua vähimmäiskuukausipalkkaa sillä ehdolla, että he jatkavat toimintaansa vähintään kahden kuukauden ajan poikkeustilan tulevasta päättymisestä. Loppuosa tuesta myönnetään verohelpotusten laajentamiseen (työnantajan sosiaaliturvamaksut, koulutusmaksu, pienyrityksen vero ja vähän veroa maksaville tarkoitettu kiinteämääräinen vero) aloille, jotka ovat kärsineet pandemiasta eniten.

2.3 SURE-välineen kattavuus työllisyyden ja yritysten suhteen

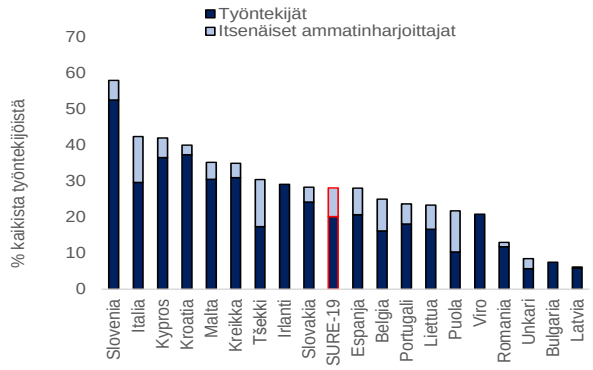
Vuonna 2020 SURE-välineestä on saanut tukea arviolta 31 miljoonaa ihmistä ja 2½ miljoonaa yritystä. Jäsenvaltioiden tammikuun 2021 raportointi vahvistaa edellisessä SURE-välinettä koskevassa kertomuksessa esitetyt luvut. Tämä on miltei 30 prosenttia apua saaneiden jäsenvaltioiden kokonaistyöllisyydestä ja neljännes kaikista apua saaneiden jäsenvaltioiden yrityksistä[17]. Toimenpiteiden piirissä oli noin 22¼ miljoonaa työntekijää ja 8¾ miljoonaa itsenäistä ammatinharjoittajaa. Kaavioissa 5 ja 6 esitetään SURE-välineen kattavuus työntekijöiden suhteen jäsenvaltioittain jaoteltuna. Näissä arvioissa ei oteta huomioon

[17] Luvut kertovat niiden ihmisten ja yritysten määrän, jotka olivat ainakin jossain vaiheessa SURE-välineestä tuettujen työajan lyhentämisjärjestelyjen tai vastaavien toimenpiteiden piirissä. Nimittäjät perustuvat jäsenvaltioiden toimittamiin raportointitaulukoihin. Yritysten kokonaismäärä koskee yrityksiä, joissa on vähintään yksi työntekijä.

ihmisiä, jotka ovat saaneet tukea SURE-välineen kattamista terveyteen liittyvistä toimenpiteistä, joten arvioita voidaan pitää varovaisina[18].

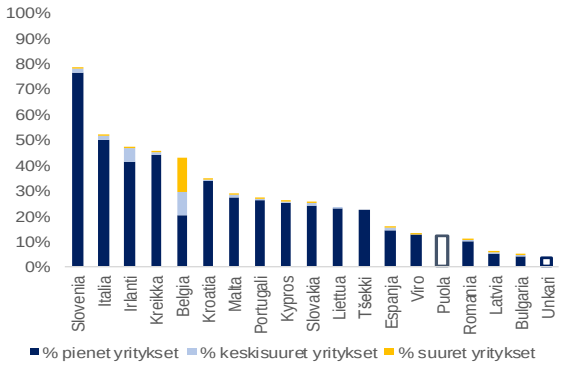
SURE-välineestä maksetun tuen ensisijaisia saajia ovat olleet pienet yritykset. Pandemia muutti työajan lyhentämisjärjestelyjen käyttöä: ennen pandemiaa niitä käyttivät pääasiassa suuryritykset, mutta pandemian aikana niitä käyttivätkin enimmäkseen pienyritykset, ja työajan lyhentämisjärjestelyt lisääntyivät erityisen merkittävästi ennemminkin palvelujen (lähinnä hotelli- ja ravintola-ala) ja vähittäiskaupan aloilla kuin valmistusteollisuudessa[19]. Suurin osa SURE-välineen piiriin kuuluvista yrityksistä oli pieniä yrityksiä (kaavio 6). Tuet menivät pääasiassa palvelualan yrityksille, joskin myös valmistusteollisuus sai yhä huomattavan paljon tukea (sen osuus on arviolta noin kolmannes SURE-välineen menoista). Toimialat, joiden osuus menoista oli suurin, olivat i) tukku- ja vähittäiskauppa, ii) majoitus- ja ravitsemispalvelut sekä iii) valmistusteollisuus (ks. kaavio 7). Monet jäsenvaltiot ovat niitä koskevien neuvoston täytäntöönpanopäätösten mukaisesti tukeneet myös muita toimialoja, kuten kulttuurialaa, kohdennetuilla toimenpiteillä.

Kaavio 5: SURE-välineen piiriin kuuluvat työntekijät vuonna 2020 (% kaikista työntekijöistä)

Lähde: *Jäsenvaltioiden raportointi*
Huom. Kattavuutta ja kokonaistyöllisyyttä koskevat luvut ovat jäsenvaltioiden toimittamia.

Kaavio 6: SURE-välineen piiriin kuuluvat yritykset vuonna 2020 yrityksen koon mukaan (% kaikista yrityksistä)

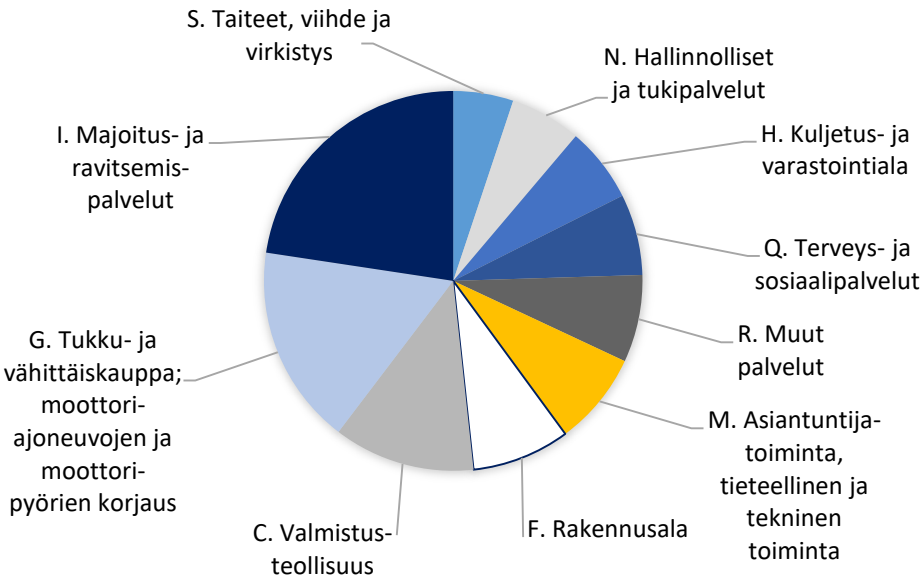

Lähde: *Jäsenvaltioiden raportointi*
Huom. Yritysten kokonaismäärä ei sisällä yrityksiä, joissa ei ole yhtään työntekijää. Yritysten jaottelun oletetaan koskevan kattavuutta vuonna 2020. Puola ja Unkari eivät ole ilmoittaneet yritysten kokoja. Pieniä yrityksiä ovat ne, joissa on alle 50 työntekijää. Keskisuurissa yrityksissä on 50–250 työntekijää ja suurissa yrityksissä on yli 250 työntekijää.

[18] Lisäksi joissakin jäsenvaltioissa eri toimenpiteiden tuensaajissa on huomattavia päällekkäisyyksiä, joita ei pystytty korjaamaan. Tällaisissa tapauksissa jäsenvaltioita pyydettiin ilmoittamaan ainoastaan laaja-alaisimpien toimenpiteiden kattavuus kaksinkertaisen laskennan välttämiseksi. Näin ollen todellinen kattavuus voi olla vielä suurempi.

[19] Euroopan komissio (2020): Labour Market and Wage Developments in 2020, luku 3, Policy developments. https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=23268&langId=en. Lisätietoja aiheesta on toisessa SURE-välinettä koskevassa kertomuksessa.

Kaavio 7: SURE-välineen alakohtainen kattavuus

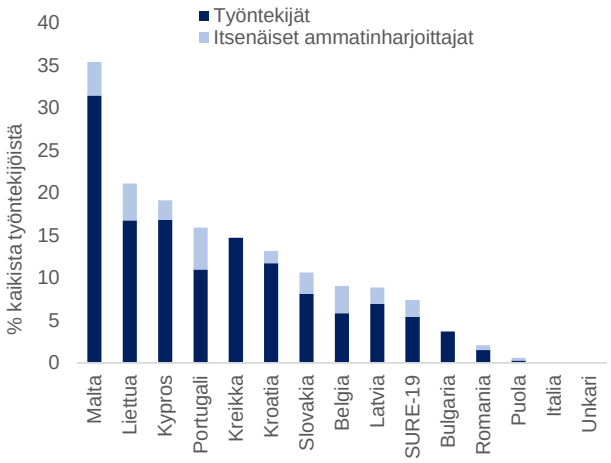
Lähde: *Jäsenvaltioiden raportointi*

Huom. Jäsenvaltiot ilmoittavat kolme toimialaa, jotka ovat hyötyneet eniten SURE-välineestä, sekä näitä toimialoja koskevien menojen osuudet. Tässä kaaviossa esitetään menojen keskimääräinen osuus jäsenvaltioittain kullakin toimialalla. Jos jotakin toimialaa ei mainita, sillä oletetaan olevan tasaosuus jäljellä olevista varoista. Kuusi jäsenvaltiota ei ole ilmoittanut kolmea suurinta toimialaa koskevien menojen osuuksia, joten tässä kertomuksessa oletetaan, että suurimman toimialan osuus kokonaismenoista on 50 prosenttia, toiseksi suurimman toimialan osuus on 30 prosenttia ja kolmanneksi suurimman toimialan osuus on 20 prosenttia. Nämä luvut vastaavat keskiarvoja niissä jäsenvaltioissa, jotka ovat ilmoittaneet menojen osuudet.

SURE-välineellä jatkettiin työllisyyden suojaamista epätasaisen elpymisen aikana vuonna 2021, ja siitä tuettiin noin kolmea miljoonaa ihmistä ja yli 400 000:ta yritystä. Tähän sisältyy miltei 2½ miljoonaa työntekijää ja yli 600 000 itsenäistä ammatinharjoittajaa. Ensin mainittujen osuus kokonaistyöllisyydestä on yli 6 prosenttia ja jälkimmäisten osuus on yli 10 prosenttia yrityksistä niissä 13:ssa tukea saaneessa jäsenvaltiossa, jotka jatkoivat SURE-välineen käyttöä vuonna 2021 (kaaviot 8 ja 9)[20]. Pandemian myöhempien aaltojen vuoksi monet jäsenvaltiot joutuivat ottamaan taloudellisia tukitoimenpiteitä uudestaan käyttöön eri vaiheissa vuoden 2021 aikana. Vaikka näiden aaltojen taloudellinen vaikutus oli ensimmäistä aaltoa pienempi, jotkin jäsenvaltiot ja toimialat kärsivät niistä enemmän kuin muut. Työllisyyteen kohdistuvaa vaikutusta lievennettiin SURE-välineestä tuetuilla toimenpiteillä sekä lisätuilla, joita myönnettiin toisen aallon aikana vuoden 2021 alussa.

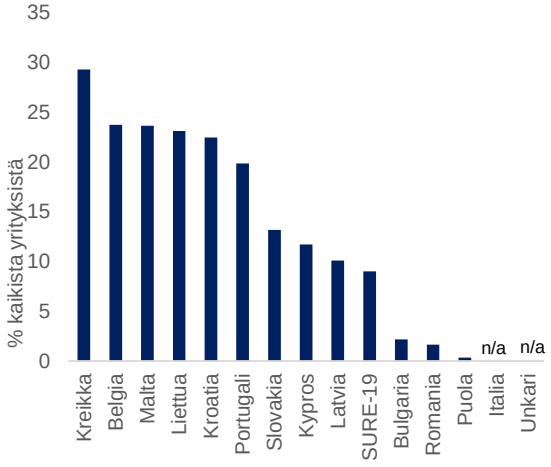
[20] Näihin lukuihin eivät sisälly seuraavat jäsenvaltiot, jotka käyttivät kaiken niille SURE-välineestä myönnetyn taloudellisen avun vuonna 2020: Tšekki, Viro, Espanja, Irlanti, Kroatia ja Slovenia. Monet näistä jäsenvaltioista kuitenkin jatkoivat tai mukauttivat asianmukaisia toimenpiteitään ja rahoittivat niitä muista lähteistä. Tämä arvio perustuu puutteelliseen raportointiin, koska jotkin jäsenvaltiot (Italia, Unkari) eivät raportoineet kattavuustietoja vuodelta 2021.

Kaavio 8: SURE-välineen piiriin kuuluvat työntekijät vuonna 2021 (prosenttia kaikista työntekijöistä)

Lähde: *Jäsenvaltioiden raportointi*
Huom. Jäsenvaltioita, jotka käyttivät SURE-välineestä myönnetyn taloudellisen avun vuoden 2020 loppuun mennessä, ei näytetä. Ei sovelleta (n/a) -maininnalla tarkoitetaan jäsenvaltioita (Italiaa ja Unkaria), jotka eivät raportoineet kattavuustietoja vuodelta 2021.

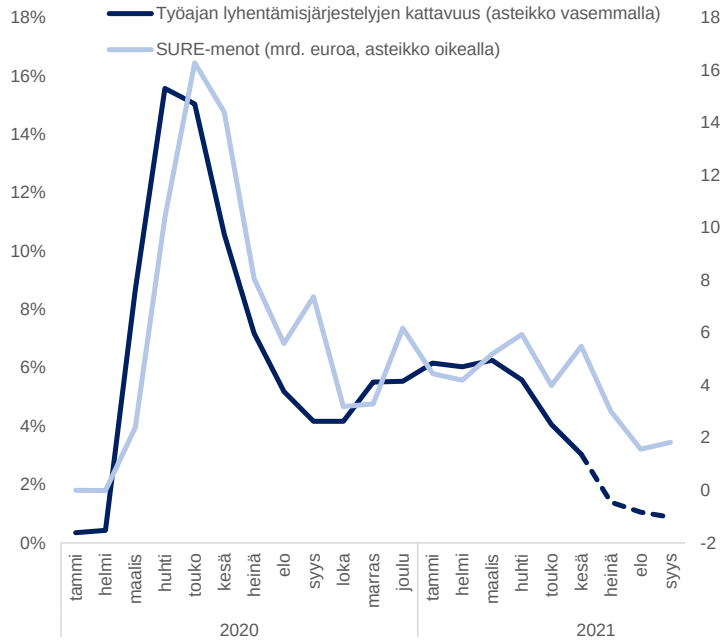
Kaavio 9: SURE-välineen piiriin kuuluvat yritykset vuonna 2021 (prosenttia kaikista yrityksistä)

Lähde: *Jäsenvaltioiden raportointi*
Huom. Yritysten kokonaismäärä ei sisällä yrityksiä, joissa ei ole yhtään työntekijää. Ei sovelleta (n/a) -maininnalla tarkoitetaan jäsenvaltioita (Italiaa ja Unkaria), jotka eivät raportoineet kattavuustietoja vuodelta 2021.

Vaikka työajan lyhentämisjärjestelyihin tarkoitetun tuen käyttö väheni vuonna 2021, sitä käytettiin edelleen huomattavan paljon. Vaikka työajan lyhentämisjärjestelyjen käytössä pandemian ensimmäisen aallon aikana maalis-huhtikuussa 2020 saavutettua huippua ei ole sittemmin ylitetty, huomattava määrä työntekijöistä hyötyi edelleen työajan lyhentämisjärjestelyihin (tai vastaaviin työpaikkojen säilyttämiseen tarkoitettujen järjestelyihin) tarkoitetusta tuesta etenkin vuoden 2021 ensimmäisellä puoliskolla. SURE-välineeseen liittyvät menot noudattelevat hyvin työajan lyhentämisjärjestelyjen piirissä olevien työntekijöiden osuutta (kaavio 10). Työajan lyhentämisjärjestelyihin tarkoitetun tuen käytön asteittainen väheneminen kuvastaa meneillään olevaa talouden elpymistä, jota tukee se, että rokottaminen on edennyt tuloksellisesti. Valitettavasti SARS-CoV-2-viruksen omikronmuunnoksen ilmaantumisen mahdollista vaikutusta työajan lyhentämisjärjestelyihin ei voida vielä arvioida, koska suurin osa maista ei ole toimittanut tietoja syyskuun 2021 jälkeen.

Kaavio 10: Työajan lyhentämisjärjestelyistä ja vastaavista järjestelyistä hyötyneiden työntekijöiden osuus

Lähde: *Työllisyyskomitean ja sosiaalisen suojelun komitean julkaisu Monitoring report on the employment and social situation following the COVID-19 outbreak (Winter 2022).*
Huom. Tšekistä ei ole saatavana tietoja tuen piiriin kuuluvien työntekijöiden määrästä. Osittaisia tietoja saatavana kesäkuun 2021 jälkeen: Italiasta ei ole saatavana tietoja tuen piiriin kuuluvien työntekijöiden määrästä kesäkuun jälkeen eikä Belgiasta elokuun jälkeen.

Naisten ja nuorten osallistuminen työajan lyhentämisjärjestelyihin lisääntyi covid-19-kriisin aikana. Tämä perustuu edelliseen kertomukseen (julkaistu syyskuussa 2021), mutta päivitettyä tietoa ei ole saatavilla. Tämä kuvastaa ensisijaisesti muutosta tuen alakohtaisessa kohdentumisessa. Tuen tarve väheni valmistusteollisuudessa ja rakennusalalla ja kasvoi palvelualalla ja vähittäiskaupassa eli aloilla, joilla naisten ja nuorten osuus työvoimasta on suhteellisesti suurempi[21]. Vaikka naisten osuus kasvoi noin puoleen työajan lyhentämisjärjestelyjen piiriin kuuluvasta työvoimasta, nuorten osuus oli yhä pieni.

III. ALUSTAVA ARVIO SURE-VÄLINEEN VAIKUTUKSESTA

Tässä luvussa päivitetään edellisissä SURE-välinettä koskevissa puolivuotiskertomuksissa esitetty analyysi SURE-välineen vaikutuksista työllisyyteen ja julkiseen talouteen, ja analyysissä hyödynnetään myös Eurobarometri-kyselyn tuloksia.

[21] Euroopan komissio (2020): Labour Market and Wage Developments in 2020, luku 3, Policy developments. https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=23268&langId=en. Italiassa ja Belgiassa järjestelyihin osallistuvien naisten osuus keskimäärin kaksinkertaistui maaliskuun 2020 jälkeen. Italiassa nuorten työntekijöiden osuus kasvoi 1,6 prosentista 5,7 prosenttiin ja Belgiassa 6,7 prosentista 7,6 prosenttiin. Työajan lyhentämisjärjestelyjen piiriin kuuluvien naisten ja nuorten työntekijöiden osuus oli suuri myös Latviassa, Romaniassa, Portugalissa ja Virossa.

3.1 Arvio SURE-välineen vaikutuksesta työttömyyteen

Tässä luvussa esitetään päivitetty arvio SURE-välineen vaikutuksista työttömyyteen apua saavissa jäsenvaltioissa. SURE-välineen tarkoituksena on auttaa jäsenvaltioita turvaamaan työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien työllisyyttä covid-19-pandemian aikana ja siten turvata työtulot (vaikutus työpaikkojen säilyttämiseen). Se myös helpottaa nopeaa elpymistä, kun pandemia laantuu, kun yritykset ovat pystyneet pitämään työntekijänsä ja osaamisen ja kun itsenäiset ammatinharjoittajat ovat valmiita jatkamaan toimintaansa (välineen vaikutuksen jälkeinen ”rebound-ilmiö”). Tässä arviossa tarkastellaan tuotannon ja työttömyyden suhdetta pandemian alusta alkaen. Tulokset ovat informatiivisia, mutta lukuja on tulkittava varovaisesti menetelmään liittyvistä syistä. Ensinnäkin on vaikea luoda vaihtoehtoista skenaariota työmarkkinakehityksestä ilman SURE-välinettä. Toiseksi tuotannon ja työllisyyden suhteeseen vaikuttavat monet eri tekijät, myös SURE. Muut tekijät liittyvät siihen, että ihmiset eivät ole pystyneet etsimään aktiivisesti työtä tai siihen ei ole ollut intoa, koska laajoja osia taloudesta on suljettu.

Vuonna 2020 työttömyysaste kasvoi apua saavissa jäsenvaltioissa selvästi odotettua vähemmän. Covid-19-kriisin vuoksi vuonna 2020 toteutetut nopeat ja mittavat politiikkatoimet lievensivät tuotannon supistumisen vaikutusta työttömyyteen verrattuna siihen, mitä työttömyyden oletettiin aiheuttavan BKT:lle aiempien kokemusten perusteella (ks. kaavio 11)[22]. Työttömyysaste kasvoi useimmissa maissa odotettua vähemmän[23]. Nämä havainnot vahvistavat aiemmat tulokset, jotka esitettiin ensimmäisessä ja toisessa SURE-välinettä koskevassa puolivuotiskertomuksessa[24].

Hyväksytyt tukitoimenpiteet, myös SURE-väline, antoivat 1½ miljoonalle ihmiselle tosiasiallisen suojan työttömyydeltä vuonna 2020 SURE-välineestä apua saaneissa jäsenvaltioissa[25]**.** Tämä edellisen kertomuksenluku voidaan vahvistaa. Kuten edellisessä kertomuksessa mainitaan, työttömyyden odotettua pienempi kasvu johtuu osittain työajan lyhentämisjärjestelyjen ja vastaavien toimenpiteiden laajamittaisesta käytöstä erityisesti SURE-välineestä tukea saaneissa jäsenvaltioissa. Maakohtaisella tasolla pantiin merkille, että mitä enemmän SURE-välineen tukea maa sai vuonna 2020, sitä vähemmän työttömyys kasvoi, kun taas jotkin jäsenvaltiot, jotka eivät saaneet SURE-välineen tukea, pystyivät toteuttamaan laaja-alaisia työajan lyhentämisjärjestelyjä erinomaisia rahoitusedellytyksiään hyödyntämällä (kaavio 12). Näiden työmarkkinatoimenpiteiden sekä muiden pandemiaa koskevien politiikkatoimien

[22] Talouskasvun muutosten reagointia työttömyyteen kutsutaan taloustieteellisessä kirjallisuudessa usein Okunin laiksi. Okunin laki on pikemminkin empiirinen nyrkkisääntö kuin teoriaan perustuva suhdeluku. Sen mukaan tuotannon kasvun hidastuminen 2–3 prosentilla merkitsee työttömyysasteen kasvua yhdellä prosenttiyksiköllä (ks. Okun, A.M., ”Potential GNP: Its measurement and significance”, Proceedings of the Business and Economic Statistics Section, American Statistical Association, 1962).

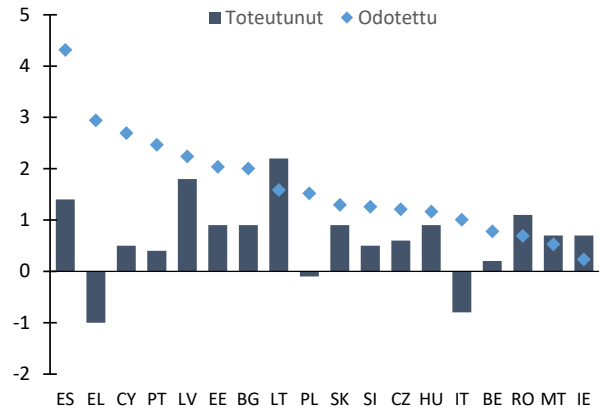
[23] Italiassa, Kreikassa ja Puolassa työttömyysaste jopa pieneni vuonna 2020.

[24] Keskeiset havainnot pätevät myös, kun työttömyysasteen muutos korvataan työllisyysasteen muutoksella (työikäisen väestön työllisyys). Se on keino korjata työttömyysindikaattoreihin vaikuttava työvoiman muutoksen vaikutus. Lisätietoja on euroalueen neljännesvuosikatsauksessa, Euroopan komissio (2021), *Quarterly Report on the Euro Area*, III jakso, *osa 20, nro 2*. *Kroatia ei ole mukana tietojen saatavuuteen liittyvistä syistä.*

[25] Tämä tarkoittaa sitä, että kun 31 miljoonaa ihmistä kuului SURE-välineestä myönnetyn tuen piiriin, voidaan arvioida, että noin 1½ miljoonaa ihmistä olisi joutunut työttömäksi, jos tukitoimia ei olisi ollut.

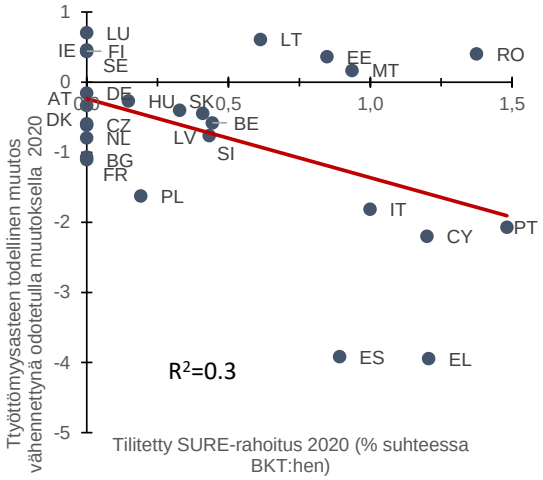
arvioidaan pienentäneen työttömyysastetta SURE-välineestä apua saaneissa jäsenvaltioissa noin 1 prosenttiyksikön verran odotettuun työttömyyden kasvuun verrattuna. Tämä tarkoittaa, että SURE-välineestä apua saaneissa jäsenvaltioissa noin 1½ miljoonaa ihmistä vältti työttömyyden covid-19-pandemian aikana[26].

Kaavio 11: Työttömyysasteen odotetut ja toteutuneet muutokset SURE-välineestä apua saaneissa jäsenvaltioissa vuonna 2020

Lähde: *Ameco ja omat laskelmat.*
Huom. y-akseli: Työttömyysasteen odotettu muutos vastaa ennustetta, joka on peräisin vuosien 1999–2019 välistä ajanjaksoa koskevasta maakohtaisesta regressiomallista. Analyysissä on käytetty Okunin lakiin perustuvaa lähestymistapaa, jossa selitettävänä muuttujana on työttömyysasteen muutos ja selittävänä muuttujana reaalisen BKT:n kasvuvauhti. Työttömyysasteen todellinen muutos on peräisin komission syksyn 2021 talousennusteesta.

Kaavio 12: Työttömyysasteen muutos suhteessa SURE-välineestä tilitettyyn rahoitukseen vuonna 2020

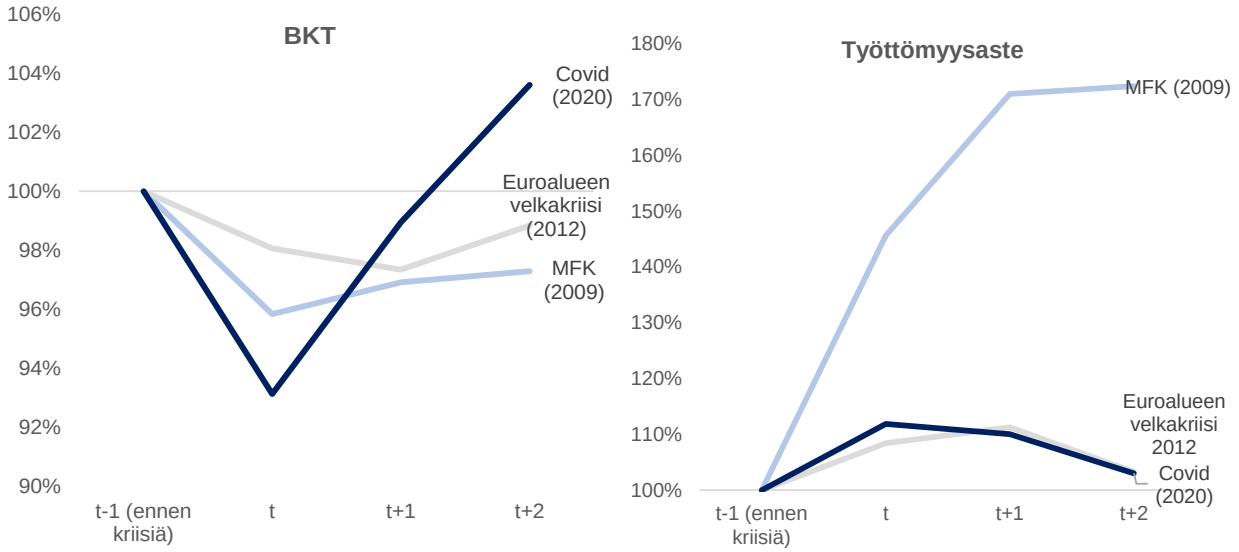
Lähde: *Ameco ja omat laskelmat.*
Huom. y-akseli: Työttömyysasteen odotettu muutos on peräisin maakohtaisesta regressiomallista, jota selitetään kaaviota 11 koskevassa huomautuksessa.

Työllisyyden suojeleminen pandemian kahden ensimmäisen vuoden aikana on tukenut edellisiin kriiseihin verrattuna nopeampaa elpymistä. Ensinnäkin sekä BKT että työttömyys palautuivat SURE-välineestä apua saaneissa maissa vuonna 2021 lähemmäksi kriisiä edeltäneitä tasojaan kuin maailmanlaajuisen finanssikriisin ja euroalueen kriisin jälkeen samalla ajanjaksolla (ks. kaavio 13). Näin tapahtui siitä huolimatta, että rajoituksia oli otettava vuoden aikana uudestaan käyttöön uusien pandemia-aaltojen vuoksi. Työllisyyden elpymisen jatkuminen johti siihen, että työttömyysaste laski pandemiaa edeltänyttä tasoaankin alhaisemmaksi eli 6,4 prosenttiin, mikä on kaikkien aikojen pienin luku EU:ssa. Tehtyjen työtuntien kokonaismäärä on kasvanut, mikä johtuu pitkälti siitä, että työpaikkojen säilyttämiseen tähtäävien järjestelyjen käyttö on yhä vähentynyt, joskin työtuntien kokonaismäärä on yhä 1 prosentin pienempi kuin

[26] Päätelmä perustuu kaaviossa 11 esitettyyn regressiomalliin. Siinä oletetaan, että tosiasiallinen ja odotettu työvoima on sama.

ennen pandemiaa. Toiseksi talven talousennusteen perusteella[27] talouskasvu jatkuu vuonna 2022 huomattavasti suurempana kuin elpyminen samassa vaiheessa edellisten kriisien jälkeen, jolloin BKT pysyi selvästi kriisiä edeltänyttä tasoaan alhaisempana[28]. Tämä viittaa siihen, käytettävissä olevan työvoiman pitäminen yrityksissä työajan lyhentämisjärjestelyjen ja vastaavien toimenpiteiden avulla on auttanut tukemaan nopeaa elpymistä haastavasta epidemiatilanteesta huolimatta.

Kaavio 13: BKT:n elpyminen ja työttömyyden pieneneminen kriisin jälkeen – vertailu

Lähde: *Ameco (komission syksyn 2021 ennusteen perusteella), Eurostat*

Huom. SURE-välineestä apua saaneiden jäsenvaltioiden yhteenlaskettu BKT ja keskimääräinen työttömyysaste. Ajanjakso t–1 tarkoittaa kyseisiä kriisejä edeltänyttä vuotta, ja t+2 tarkoittaa covid-19-kriisin osalta vuotta 2022. t=2009 tarkoittaa maailmanlaajuista finanssikriisiä (MFK); t=2012 euroalueen velkakriisiä.

Niitä tekijöitä, joiden avulla SURE-väline hillitsi työttömyyden kasvua vuonna 2020 ja nopeutti elpymistä, käsitellään tarkemmin ensimmäisessä SURE-välinettä koskevassa puolivuotiskertomuksessa. Tällaisiin tekijöihin sisältyvät yleisen luottamuksen vahvistuminen koko EU:ssa, tuki työajan lyhentämisjärjestelyjen käytölle ja niiden käyttöön kannustaminen sekä se, että jäsenvaltiot ovat pystyneet käyttämään työllisyyden tukemiseen ja muihin pandemiaan liittyviin toimenpiteisiin enemmän rahaa. Ensimmäisessä kertomuksessa esitetyt tutkimustiedot osoittivat, että SURE vaikutti apua saavien jäsenvaltioiden enemmistön päätökseen ottaa käyttöön uusi työajan lyhentämisjärjestely tai muuttaa olemassa olevaa järjestelyä ja että se antoi joillekin jäsenvaltioille mahdollisuuden toimia kunnianhimoisemmin työajan lyhentämisjärjestelyjä vastaavissa toimenpiteissä. SURE myötävaikutti myös siihen, että jäsenvaltiot lisäsivät työllisyyden säilyttämistä koskevien järjestelmiensä anteliaisuutta tai

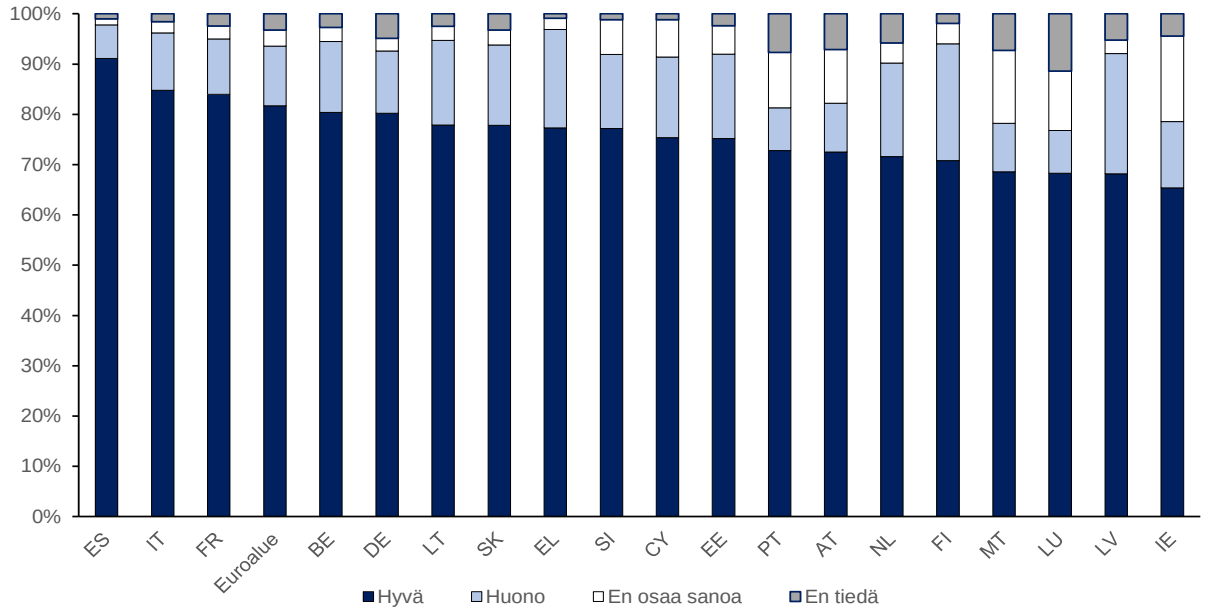
[27] Analyysi perustuu komission talven 2022 talousennusteeseen, jonka koontipäivä oli 1. helmikuuta. Ennusteeseen ei siis ole voitu sisällyttää kehityskulkuja, joita Venäjän hyökkäys Ukrainaan aiheuttaa.

[28] Elpyminen on kuitenkin ollut epätasaista. Työllisyys on kasvanut eniten lähikontaktia edellyttävillä aloilla, kun taas valmistusteollisuudessa työllisyys polkee paikallaan. Matalan osaamistason työntekijöiden työllistyminen on edelleen muita jäljessä, mikä kuvastaa elpymisen epätasaisuutta.

pituutta, koska se vahvisti jäsenvaltioiden luottamusta siihen, että ne voivat ottaa enemmän lainaa ja käyttää enemmän varoja. Ne pystyivät hyödyntämään EU:n saamia korkosäästöjä alhaisemmasta luottoluokituksestaan huolimatta. Luottamuksen vaikutusta kuvataan tarkemmin jäljempänä Eurobarometri-kyselyn tuoreiden tulosten perusteella.

SURE-väline on saanut EU:n kansalaisilta laaja-alaista kannatusta. Joulukuussa 2021 julkaistussa Eurobarometri-kyselyssä kysyttiin euroalueen vastaajilta, olivatko ihmisten töissä pitämiseen tarkoitetut SURE-lainat hyvä ajatus, ja 82 prosenttia vastasi ”kyllä”[29]. Sekä apua saaneet että takaajina toimineet maat suhtautuivat SURE-välineeseen myönteisesti (ks. kaavio 14), mikä vahvistaa sen, että välineellä on onnistuttu sekä tukemaan työpaikkoja että parantamaan luottamusta EU:ssa.

Kaavio 14: EU:n kansalaisten näkemykset siitä, olivatko SURE-lainat hyvä ajatus (prosenttia kaikista vastauksista)

Lähde: *Eurobarometri-kysely, julkaistu joulukuussa 2021, tehty euroalueen maissa loka- ja marraskuussa 2021. Ks. alaviite 25.*

3.2 Suora taloudellinen vaikutus: arvioidut säästöt korkomenoissa

Jäsenvaltioiden arvioidaan säästäneen yhteensä 8,2 miljardia euroa korkomaksuissa saatuaan SURE-välineestä taloudellista apua. Määrä perustuu SURE-välineen seitsemään ensimmäiseen liikkeeseenlaskuun aina 25. toukokuuta 2021 toteutettuun tilitykseen saakka, joka oli viimeinen tilitys ennen kertomuksen koontia. [30]. Arvioidut korkosäästöt todennäköisesti

[29] Vastaajilta kysyttiin näin: ”Mitä ajattelet EU:n jäsenvaltioille tarkoitetusta EU:n viimeisimmästä taloudellisesta tuesta, joka on tarkoitettu covid-19-kriisistä selviämiseen? Mitä mieltä olet, oliko ajatus tarjota ”*...lainoja, joiden avulla kiinnostuneet jäsenvaltiot pystyvät pitämään ihmiset töissä*” hyvä vai huono? Ks. https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2289

[30] Luku on sama kuin edellisessä SURE-välinettä koskevassa kertomuksessa, koska uusia tilityksiä ei ole tehty tämän ja toisen kertomuksen julkaisemisen välillä.

kasvavat viimeisten tilitysten myötä[31]. Säästöjä syntyi, koska SURE-lainat tarjosivat jäsenvaltioille matalamman korkotason kuin jos ne olisivat itse laskeneet liikkeeseen valtionvelkaa, ja tämä koskee keskimäärin miltei 15 vuoden ajanjaksoa. Tämä on EU:n AAA-luokituksen ja SURE-joukkolainojen likviditeetin ansiota[32]. Suurimmat säästöt kirjasivat ne jäsenvaltiot, joiden luottoluokitus oli muita heikompi.

IV. SURE-ASETUKSEN SOVELTAMISEEN OIKEUTTAVIEN POIKKEUKSELLISTEN TAPAHTUMIEN JATKUMINEN

Tässä luvussa käsitellään SURE-asetuksen soveltamiseen oikeuttavien poikkeuksellisten tapahtumien jatkumista, kuten SURE-asetuksessa edellytetään[33].

Useimmat jäsenvaltiot pystyivät olemaan ottamatta laaja-alaisia tiukkoja rajoitustoimenpiteitä uudestaan käyttöön talven aikana, mutta virukseen liittyy yhä paljon epävarmuutta. Omikronmuunnoksen nopea leviäminen talven aikana osoitti, miten pikaisesti pandemian kehityskulku voi muuttua. Vaikka vakavan taudin ja kuoleman riski on omikronmuunnoksen yhteydessä pienempi kuin edellisten SARS-CoV-2-virusmuunnosten yhteydessä, sen tartuttavuus on kuitenkin suurempi, joten sairaalahoidon tarve ja terveydenhuoltojärjestelmien kuormittuminen ovat lisääntyneet kautta maailman. Omikronmuunnos voi johtaa huomattavaan sairastavuuteen etenkin haavoittuvissa väestöryhmissä[34]. Useimmissa jäsenvaltioissa ei otettu uudelleen käyttöön täysimittaisia sulkutoimia, mutta tietyt alat kärsivät rajoituksista muita enemmän vuoden 2021 lopussa ja vuoden 2022 alussa. Euroopan tautien ehkäisy- ja seurantakeskus (ECDC) kuvasi EU:n/ETA-alueen yleistä epidemiologista tilannetta (6. maaliskuuta 2022) toteamalla, että vaikka koronatartuntailmoitusten määrä on edelleen suuri, se on kuitenkin pienenemässä[35]. Vaikka omikronaalto on jo saavuttanut huippunsa useimmissa maissa, virus leviää edelleen vanhusten keskuudessa, ja kymmenessä maassa kuolemantapausten määrän on ennustettu lisääntyvän (tilanne 6. maaliskuuta). ECDC:n mukaan epidemiologinen tilanne on huolestuttava tai erittäin huolestuttava 15:ssä EU:n/ETA:n jäsenvaltiossa. Maiden välillä on edelleen eroja, ja seurantatietojen trendien tulkinta on nyt haastavaa, koska jäsenvaltioissa käytetään erilaisia ja nopeasti muuttuvia testausjärjestelyjä.

---

[31] Näissä arvioissa ei oteta huomioon mahdollisia lisävaikutuksia, joita uusilla kriisitilanteen välineillä, myös SURE-välineellä, on saattanut olla talouden toimijoiden luottamukseen ja jäsenvaltioiden valtionlainojen korkoeroihin.

[32] Korkosäästöt esitetään jäsenvaltioittain jaoteltuna edellisen SURE-välinettä koskevan puolivuotiskertomuksen taulukossa 4. Yksityiskohtaisempia tietoja menetelmistä on euroalueen neljännesvuosikatsauksessa (Quarterly Report on the Euro Area, III jakso, osa 20, nro 2, 2021).

[33] SURE-asetuksen 14 artiklan 1 kohta. SURE-asetuksen 12 artiklan 3 kohdan mukaisesti tukivälineen käytettävyysaika, jonka kuluessa voidaan hyväksyä neuvoston täytäntöönpanopäätös, päättyy 31. joulukuuta 2022. Tämän päivämäärän jälkeen neuvosto voi pidentää tukivälineen käytettävyysaikaa aina kuudella kuukaudella kerrallaan (jos varoja on vielä käytettävissä) 12 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

[34] Ks. Maailman terveysjärjestö: https://www.who.int/publications/m/item/enhancing-readiness-for-omicron-(b.1.1.529)-technical-brief-and-priority-actions-for-member-states

[35] Ks. ECDC:n maakohtainen yhteenvetoraportti, viikko 9/2022: https://covid19-country-overviews.ecdc.europa.eu/index.html

Vuonna 2021 jo hyvään vauhtiin päässyt kasvu hidastui vuoden loppupuolella. Sen jälkeen, kun tuotannossa oli päästy pandemiaa edeltävälle tasolle kesällä 2021, Euroopan talouskasvu kuitenkin hidastui jonkin verran, koska omikronmuunnos kasvatti covid-19-tartuntojen määrää, energiahinnat olivat korkeita ja tarjontapuolella oli edelleen häiriöitä. Vaikka joitakin rajoituksia on otettu uudelleen käyttöön, ne ovat yleensä olleet aiempaa kevyempiä tai kohdennetumpia kuin edellisten aaltojen yhteydessä. Komission talven talousennusteessa (joka julkaistiin ennen Venäjän hyökkäystä Ukrainaan) odotettiin, että kasvu pääsee vauhtiin vuoden toisella neljänneksellä ja pysyy vakaana ennustekauden ajan, jolloin EU:n BKT kasvaisi 4,0 prosenttia vuonna 2022 ja 2,8 prosenttia vuonna 2023. Inflaatioennustetta tarkistettiin EU:n osalta siten, että se olisi 3,9 prosenttia vuonna 2022 eli selvästi yli EKP:n tavoitteen, joka on 2 prosenttia.

Talousnäkymiin liittyy nyt poikkeuksellista epävarmuutta, kun otetaan huomioon geopoliittinen tilanne Ukrainassa. Hyökkäys Ukrainaan ja sen aiheuttamat turvallisuuteen ja vakauteen kohdistuvat seuraukset todennäköisesti vaikuttavat kasvuun kielteisesti, ja niin tekevät myös finanssimarkkinoihin kohdistuvat vaikutukset, uudet energianhintapaineet, jatkuvat pullonkaulat toimitusketjuissa ja luottamukseen liittyvät vaikutukset. Tämänhetkisen covid-19-aallon vaikutus voi myös kestää ennakoitua pidempään ja aiheuttaa häiriöitä toimitusketjuissa. Kumpikin näistä tekijöistä voi johtaa odotettua suurempaan inflaatioon, jos lisäkustannukset siirretään kuluttajille. Toisaalta kotitalouksien kysyntä voi vilkastua kertyneiden säästöjen ansiosta, ja elpymis- ja palautumistukiväline voi lisätä investointeja entisestään, vaikkakin riskit ovat nyt kallellaan ennustettua heikompaan talouskehitykseen.

Politiikkatoimista on tullut koko ajan aiempaa kohdennetumpia, ja niitä tuetaan elpymis- ja palautumistukivälineestä elpymisen helpottamiseksi. Tämä edellyttää, että väliaikaisesta hätäavusta, kuten SURE-välineestä, siirrytään muunlaisiin toimiin. Elpymis- ja palautumistukivälineellä edistetään investointeihin painottuvaa elpymistä ja kasvua lisääviä uudistuksia. Lisäksi sillä autetaan torjumaan pandemian epätasaista vaikutusta kotitalouksiin ja yrityksiin. Uudelleenkoulutus ja täydennyskoulutus on tärkeä osa tätä, kun otetaan huomioon EU:n sitoutuminen Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilariin sekä digitalisaation ja vihreän siirtymän edistämiseen [36].

Koska SURE-väline on käytettävissä 31. joulukuuta 2022 saakka, siitä voidaan edelleen myöntää taloudellista apua covid-19-pandemian aiheuttamien vakavien taloudellisten häiriöiden torjuntaan. SURE-välineestä on edelleen käytettävissä noin 5,6 miljardia euroa eli enemmän kuin lisätuki (3,8 miljardia euroa), jota seitsemän jäsenvaltiota on pyytänyt tähän mennessä toisella hakukierroksella.

V. TIETOA KANSALLISISTA TARKASTUS- JA VALVONTAJÄRJESTELMISTÄ

5.1 Tarkastus- ja valvontajärjestelmiä koskeva raportointivelvoite

[36] Ks. Porton julistus 8. toukokuuta 2021 ja komission suositus tehokkaasta työllisyyden aktiivituesta covid-19-kriisin jälkeen (EASE-järjestelmä).

Komission valvontajärjestelmillä varmistetaan, ettei unionin (lainanantajan) ja jäsenvaltion (lainansaajan) välillä esiinny petoksia. Komissiolla on valvontajärjestelmiä, joiden tehtävänä on estää väärinkäytöstapaukset tai petokset siltä osin kuin on kyse *jäsenvaltioiden ilmoittamista tiedoista* niiden hakiessa lainaa tai raportoidessa lainan käytöstä. Jos väärinkäytös- tai petostapauksia on aihetta epäillä, komissio voi ryhtyä toimiin ja tehdä tutkintoja lainasopimuksen määräysten perusteella. Komissio hoitaa tämän tehtävän tavalla, joka kunnioittaa kaikilta osin jäsenvaltioiden toimivaltaa, eikä sillä ole valtuuksia arvioida ja seurata sitä, miten lopulliset vastaanottajat jäsenvaltioissa käyttävät SURE-lainoja. SURE-väline ja sen täytäntöönpano eivät saa vaikuttaa kansallisten sosiaaliturvajärjestelmien toimintaan millään tavoin sen paremmin yleisesti kuin työajan lyhentämisjärjestelyjenkään yhteydessä, sillä ne kuuluvat jäsenvaltioiden toimivaltaan[37,38].

Komission valvontajärjestelmistä riippumatta jäsenvaltioiden on lainansaajina varmistettava, että varoja käytetään kansallisella tasolla asianmukaisesti, sekä estettävä väärinkäytökset ja perittävä väärin käytetyt varat takaisin. Tämä velvoite perustuu SURE-asetuksen 13 artiklan 1 kohtaan ja varainhoitoasetuksen 220 artiklan 5 kohtaan. Lainasopimuksen mukaan jokaisen jäsenvaltion, joka saa taloudellista apua SURE-välineestä, on tarkistettava säännöllisesti, että välineestä lainattuja varoja käytetään SURE-asetuksen, neuvoston täytäntöönpanopäätöksen ja lainasopimuksen mukaisesti, ja varmistettava, että käytössä on asianmukaiset toimenpiteet, joilla estetään väärinkäytökset ja petokset. Jos lainattuja varoja käytetään väärin tai aiheettomasti, jäsenvaltion on ryhdyttävä perimään varoja oikeusteitse takaisin. Tätä täydennetään velvollisuudella, jonka mukaan jäsenvaltion on tutkittava ja käsiteltävä lainan hallinnointiin liittyvät petos- ja korruptiotapaukset tai mahdollinen muu EU:n taloudellisia etuja vahingoittava laiton toiminta.

Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle tietoa kansallisista valvonta- ja tarkastusjärjestelmistä, joilla on merkitystä SURE-välineen kannalta. Näin voidaan varmistaa, että ne täyttävät lainasopimuksen mukaiset velvoitteensa. Tätä varten komissio toteutti taloudellista apua saaneita jäsenvaltioita koskevan selvityksen 18. tammikuuta 2022. Kaikki jäsenvaltiot vastasivat tähän kyselyyn. Yhteenveto jäsenvaltioiden ilmoittamista tuloksista on kohdassa 5.2.

5.2 Kyselyn tärkeimmät tulokset

5.2.1 Valvonnasta ja tarkastuksesta vastaavat laitokset

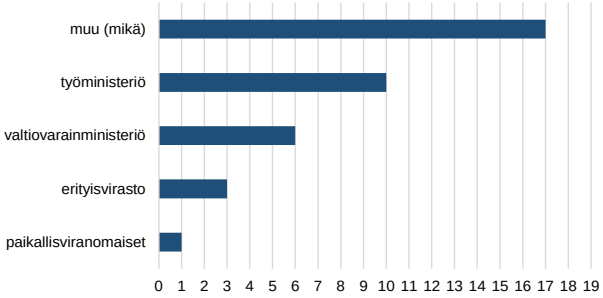
Kansallisten valvonta- ja tarkastusjärjestelmien institutionaalinen rakenne vaihtelee suuresti eri jäsenvaltioissa. Noin puolessa jäsenvaltioista valvonnasta vastaavat laitokset eivät ole vastuussa tarkastuksista. Muissa jäsenvaltioissa on laitoksia, jotka vastaavat sekä valvonnasta että tarkastuksesta, ja laitoksia, jotka vastaavat joko vain valvonnasta tai vain tarkastuksesta. Valvontaa toteuttavat usein työministeriö (10 jäsenvaltiota), jokin toinen ministeriö (esim.

[37] SURE-asetuksen johdanto-osan 13 kappaleen mukaan neuvoston olisi lainan määrästä päättäessään toimittava tavalla, joka kunnioittaa kaikilta osin jäsenvaltioiden toimivaltaa.

[38] Ks. euroryhmän raportin ”Report on the comprehensive economic policy response to the COVID-19 pandemic, 9. huhtikuuta 2020, 17 kohta.

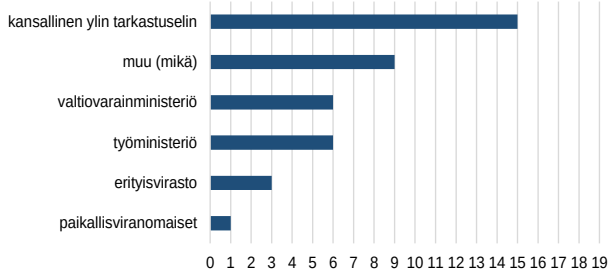
valtiovarainministeriö, sosiaaliturvasta vastaava ministeriö, perhe- ja sosiaalipolitiikasta vastaava ministeriö, kulttuuriministeriö), julkiset työvoimapalvelut, työsuojeluviranomaiset, sosiaaliturvarahastot tai verovirastot (kaavio 15). Tarkastuksia toteuttavat useimmiten kansallinen ylin tarkastuselin tai ministeriö (esimerkiksi valtiovarainministeriö ja työministeriö) (kaavio 16).

Kaavio 15: Valvonnasta vastaavat laitokset (jäsenvaltioiden lukumäärä)

Lähde: *Jäsenvaltioille osoitetut kyselyt*

Kaavio 16: Tarkastuksesta vastaavat laitokset
(jäsenvaltioiden lukumäärä)

Lähde: *Jäsenvaltioille osoitetut kyselyt*

Miltei kaikissa jäsenvaltioissa oli jo ennen covid-19-pandemiaa laitoksia, joiden tehtävänä oli valvoa ja tarkastaa SURE-välineestä tuettuja toimenpiteitä. Yhdessä jäsenvaltiossa perustettiin uusia laitoksia nimenomaan SURE-välineestä tuettavia toimenpiteitä varten. Kahdessa jäsenvaltiossa taas perustettiin jo olemassa olevien järjestelmien lisäksi uusia tarkastus- ja valvontajärjestelmiä vain yhtä tiettyä toimenpidettä tai sen osaa varten.

5.2.2. Valvonta- ja tarkastusjärjestelmien toteuttaminen

Kaikki jäsenvaltiot toteuttivat SURE-välineestä tuettuihin toimenpiteisiin kohdistuvia valvontatoimia. Kaikki jäsenvaltiot toteuttivat ainakin maksupyyntöjä koskevia hallinnollisia tarkastuksia / asiakirjatarkastuksia varmistaakseen, että SURE-välineen varoja on käytetty niiden käyttötarkoituksen mukaisesti (kaavio 17). Lisäksi noin 85 prosenttia jäsenvaltioista toteutti valvontatoimia jälkikäteen, ja noin puolet niistä teki tarkastuksia myös paikalla petosten ja väärinkäytösten estämiseksi.

Kaikki jäsenvaltiot tarkistivat, että tukikelpoisuuskriteerit täyttyivät (kaavio 18). Lisäksi yli kolme neljäsosaa jäsenvaltioista tarkisti, että tuesta hyötyvät työntekijät oli pidetty töissä ja että taloudellista apua saaneet tahot käyttivät tukea ilmoitettuun käyttötarkoitukseen.

Kyselyyn annettujen vastausten perusteella jäsenvaltioiden on kerrottava tuensaajille aiempaa selkeämmin tarkastuksen olemassaolosta ja laajuudesta. Yli puolet jäsenvaltioista ilmoitti, että ne olivat tarkastaneet joko maksujen tilittämismenettelyn ja/tai tuensaajat taikka toteuttaneet muunlaisia tarkastuksia. Vaikka kaikissa jäsenvaltioissa on SURE-välineen valvontatoimia käytössä, yksi jäsenvaltio ilmoitti, ettei SURE-välineestä tuettuja toimenpiteitä koskevia tarkastuksia ole tehty. Toinen jäsenvaltio puolestaan ilmoitti, että tarkastuksia oli tehty lukuun ottamatta joitakin toimenpiteitä, joiden osuus kaikista tuetuista toimenpiteistä on verrattain pieni.

Kaikki jäsenvaltiot toteuttivat valvontatoimia ja tarkastuksia järjestelmällisesti; useimmissa tapauksissa se tehtiin riskin ja/tai tilastollisen otoksen perusteella. Joissakin tapauksissa valvontatoimet on toteutettu automaattisesti kaikille tuensaajille tietoteknisten

järjestelmien avulla. Kahdeksan jäsenvaltiota ilmoitti, että ne ovat toteuttaneet myös tapauskohtaisia valvontatoimia ja tarkastuksia.

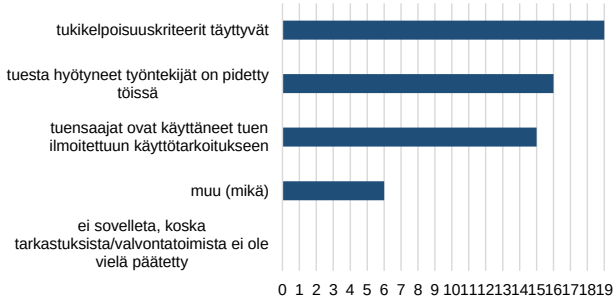
Jatkossa useimmat jäsenvaltiot eivät aio toteuttaa muita valvontatoimia ja tarkastuksia kuin niitä, jotka ovat jo meneillään tai jotka on jo toteutettu. Vain kaksi jäsenvaltiota suunnittelee toteuttavansa tiettyihin toimenpiteisiin kohdistuvia lisävalvontatoimia ja lisätarkastuksia vuoden 2022 toisella puoliskolla.

Kaavio 17: Valvontatoimet ja tarkastukset tyypeittäin (jäsenvaltioiden lukumäärä)

Lähde: *Jäsenvaltioille osoitetut kyselyt*

Kaavio 18: Valvontatoimien ja tarkastusten kohde (jäsenvaltioiden lukumäärä)

Lähde: *Jäsenvaltioille osoitetut kyselyt*

5.3.2. Havaitut väärinkäytökset tai petokset sekä niihin liittyvät vastatoimet

Yhtä jäsenvaltiota lukuun ottamatta kaikkien jäsenvaltioiden valvontatoimissa ja tarkastuksissa on havaittu väärinkäytöstapauksia ja petoksia. Lisäksi miltei kaikissa jäsenvaltioissa viranomaisille on ilmoitettu väärinkäytöksiä tai petoksia koskevista epäilyksistä. Kaikki nämä tapaukset on tutkittu. Vahvistettujen väärinkäytösten tai petosten osalta 13 jäsenvaltiota ryhtyi oikeusteitse perimään aiheettomasti käytettyjä varoja takaisin. Muutamissa jäsenvaltioissa varat perittiin takaisin muulla tavoin kuin oikeusteitse. Yksi jäsenvaltio ilmoitti, ettei havaittuja väärinkäytöksiä tai petoksia ole vielä vahvistettu.

Jäsenvaltiot ilmoittivat samantyyppisistä väärinkäytöksistä tai petoksista. Yleisimmin ilmoitettuja väärinkäytöksiä olivat seuraavat: liikevaihto ei ollut pienentynyt ollenkaan tai tukikelpoisuuden kannalta riittävästi, työntekijöiden irtisanominen aikana, jolloin yritys sai palkkatukia (tai pian tämän ajan jälkeen), työnantajalta vaaditun palkan osuuden jättäminen maksamatta, myönnetyn määrän tilittäminen työntekijöille vain osittain ja tuen hakeminen työhön palanneille työntekijöille, joilla ei ollut työnteon esteitä, ja työntekijöille, jotka tosiasiassa työskentelivät normaalisti. Joissakin tapauksissa yritykset hakivat tukea työsuhteisiin, joita ei ollut olemassa, tai käyttivät tukea uusien työntekijöiden palkkaamiseen yrityksessä jo olevien työntekijöiden sijasta. Oli myös tapauksia, joissa yritykset hakivat tukea useisiin toimenpiteisiin samalla kertaa, vaikka niillä on lakisääteinen oikeus saada tukea vain yhteen toimenpiteeseen. Lisäksi yritykset ilmoittivat toiminnan tyypin virheellisesti ollakseen tukikelpoisia.

Kaikki jäsenvaltiot dokumentoivat väärinkäytöksiin tai petoksiin liittyvän työnsä. Jäsenvaltiot dokumentoivat väärinkäytöksiä muun muassa tarkastus-/arviointiraporteissa, muistiinpanoissa, tarkistuslistoissa, yksityiskohtaisissa taulukoissa, muistioissa, rahoitusta koskevissa asiakirjoissa tai tarkastusasiakirjoissa.

VI. EU:N SURE-VÄLINEEN SOSIAALIVAIKUTTEISTEN JOUKKOLAINOJEN KEHYKSEN MUKAISET RAPORTOINTIVELVOITTEET

Tämä kertomus on laajempi kuin SURE-asetuksessa velvoitetaan, ja se täyttää myös EU:n SURE-välineen sosiaalivaikutteisten joukkolainojen kehyksen[39] mukaisen raportointivelvollisuuden. Viimeksi mainittu raportointivelvollisuus edellyttää raportointia SURE-välineen avulla kerättyjen varojen kohdentamisesta, menolajeista ja SURE-välineen vaikutuksesta.

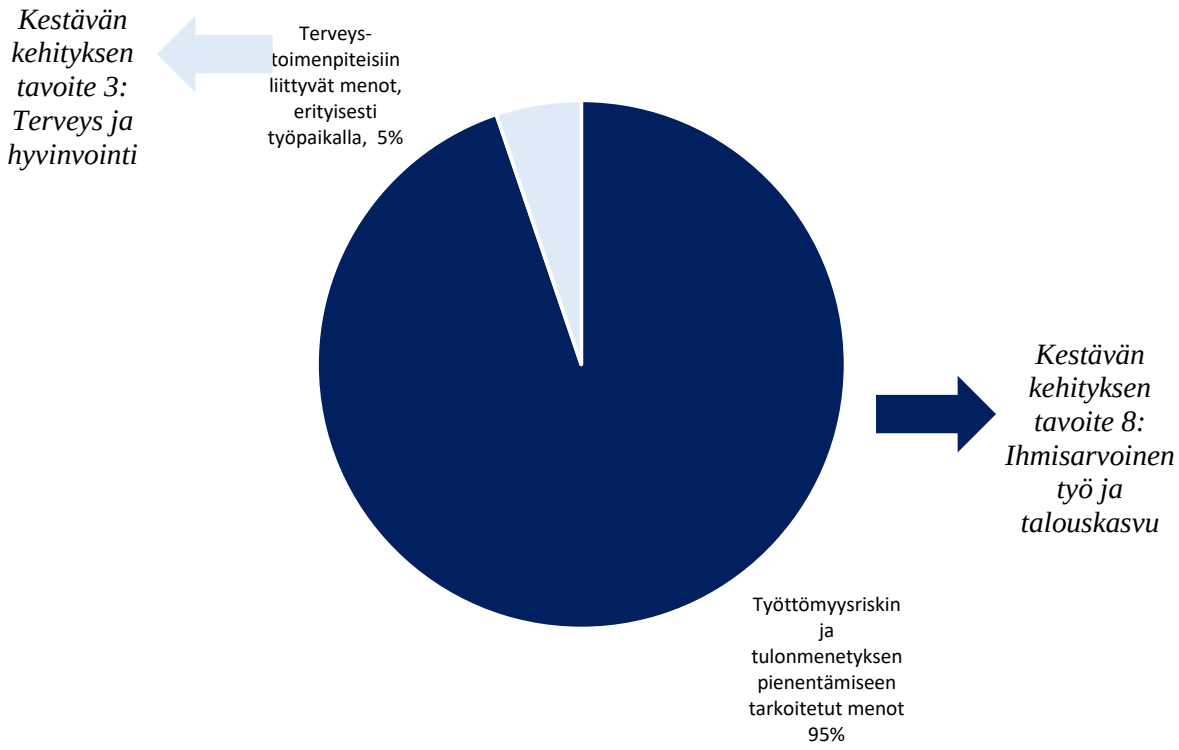
SURE-tukivälineellä kerättävien varojen kohdentaminen jäsenvaltioittain esitetään 1.1 kohdassa ja tukikelpoisten sosiaalimenojen tyypeittäin 2.2 kohdassa. Helmikuuhun 2022 mennessä 95 prosenttia myönnetyistä 94 miljardista eurosta on tilitetty jäsenvaltioille, ja 9 prosenttia tästä määrästä on jo käytetty.

SURE-välineestä tuetut julkiset menot ovat edelleen YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisia. SURE-välineen julkisten menojen jaottelu tukikelpoisten sosiaalimenojen mukaan, kuten sosiaalivaikutteisten joukkolainojen kehyksessä kuvataan, osoittaa, että 95 prosenttia käytetään työttömyyden ja tulonmenetyksen riskin pienentämiseen. Kuten kaaviossa 19 kuvataan, tämä tukee kestävän kehityksen tavoitetta 8 (ihmisarvoinen työ ja talouskasvu). Loput 5 prosenttia käytetään terveyteen liittyviin toimenpiteisiin, jotka tukevat kestävän kehityksen tavoitetta 3 (terveys ja hyvinvointi).

SURE-välineen vaikutuksesta raportoidaan 2.3 ja 3 kohdassa. Niiden ihmisten ja yritysten määrästä, joita on tuettu SURE-välineestä sekä vuonna 2020 että vuonna 2021, esitetään arviot. SURE auttoi turvaamaan lähes 1½ miljoonaa työpaikkaa, jotka pelastettiin vuonna 2020, kuten 3.1 kohdassa osoitetaan. Kuten edellisessä kertomuksessa on todettu, jäsenvaltioiden arvioidaan säästäneen korkomenoissa yhteensä 8,2 miljardia euroa.

[39] EU:n SURE-välineen sosiaalivaikutteisten joukkolainojen kehyksessä määritellään standardi, joka antaa sijoittajille varmuuden siitä, että tässä kehyksessä liikkeeseen lasketut EU:n joukkolainat liittyvät hankkeisiin, joilla on todellinen sosiaalinen tarkoitus. Kehys on näin ollen ICMA:n julkaisemien sosiaalivaikutteisten joukkolainojen periaatteiden mukainen.

Kaavio 19: Sosiaalivaikutteisten joukkolainojen kehys ja kestävän kehityksen tavoitteiden kartoitus

LIITE: Tarkempia tietoja SURE-anneista ja tilityksistä

Taulukko A1: SURE-välineestä jäsenvaltiolle tilitetyt maksut (miljardia euroa)

Maa	Laina-määrä yhteensä	1. EU:n SURE-liikkeeseen-lasku Anti: 20.10.2020 Tilitys: 27.10.2020			2. EU:n SURE-liikkeeseen-lasku Anti: 10.11.2020 Tilitys: 17.11.2020			3. EU:n SURE-liikkeeseen-lasku Anti: 24.11.2020 Tilitys: 1.12.2020	4. EU:n SURE-liikkeeseen-lasku Anti: 26.1.2021 Tilitys: 2.2.2021			5. EU:n SURE-liikkeeseen-lasku Liikkeeseenlasku: 9.3.2021 Tilitys: 16.3.2021	6. EU:n SURE-liikkeeseenlasku Liikkeeseenlasku: 23.3.2021 Tilitys: 30.3.2021			7. EU:n SURE-liikkeeseenlasku Liikkeeseenlasku: 18.5.2021 Tilitys: 25.5.2021			Tilitykset yhteensä	% haetusta kokonais-määrästä	Matu-riteetti keski-määrin
		10 v.	20 v.	Yht.	5 v.	30 v.	Yht.	15 v.	7 v.	30 v.	Yht.	15 v.	5 v.	25 v.	Yht.	8 v.	25,6 v.	Yht.			
Belgia	8,2							**2,0**	1,3	0,7	**2,0**		1,3	0,9	**2,2**	1,1	0,9	**2,0**	**8,2**	**100,0 %**	**14,7**
Bulgaria	0,5															0,3	0,2	**0,5**	**0,5**	**100,0 %**	**15,0**
Kroatia	1,0				0,3	0,2	**0,5**					**0,5**							**1,0**	**100,0 %**	**14,3**
Kypros	0,6				0,2	0,1	**0,3**		0,2	0,1	**0,2**					0,1	0,0	**0,1**	**0,6**	**100,0 %**	**14,7**
Tšekki	2,0											**1,0**	1,0		**1,0**				**2,0**	**100,0 %**	**10,1**
Viro	0,2															0,1	0,1	**0,2**	**0,2**	**100,0 %**	**15,0**
Kreikka	5,3				1,0	1,0	**2,0**		0,7		**0,7**					1,6	0,9	**2,5**	**5,3**	**100,0 %**	**14,5**
Unkari	0,7							**0,2**	0,2	0,1	**0,3**								**0,5**	**77,4 %**	**14,7**
Irlanti	2,5												1,3	1,2	**2,5**				**2,5**	**100,0 %**	**14,7**
Italia	27,4	5,5	4,5	**10,0**	3,1	3,4	**6,5**		4,5		**4,5**	**3,9**	0,7	1,2	**1,9**		0,8	**0,8**	**27,4**	**100,0 %**	**14,8**
Latvia	0,3				0,1	0,0	**0,1**		0,0	0,0	**0,1**					0,1	0,0	**0,1**	**0,3**	**100,0 %**	**14,6**
Liettua	1,0				0,2	0,1	**0,3**					**0,3**				0,2	0,2	**0,4**	**1,0**	**100,0 %**	**14,7**
Malta	0,4				0,1	0,0	**0,1**					**0,1**				0,1	0,1	**0,2**	**0,4**	**100,0 %**	**14,6**
Puola	11,2	1,0	0,0	**1,0**					2,6	1,7	**4,3**		1,4		**1,4**	1,1	0,5	**1,6**	**8,2**	**73,3 %**	**13,0**
Portugali	5,9							**3,0**								1,5	0,9	**2,4**	**5,4**	**91,2 %**	**14,6**
Romania	4,1							**3,0**											**3,0**	**73,2 %**	**14,6**
Slovakia	0,6							**0,3**				**0,3**							**0,6**	**100,0 %**	**14,9**
Slovenia	1,1				0,2	0,0	**0,2**		0,5	0,4	**0,9**								**1,1**	**100,0 %**	**14,8**
Espanja	21,3	3,5	2,5	**6,0**	2,9	1,2	**4,0**			1,0	**1,0**	**2,9**	2,4	1,7	**4,1**	1,9	1,4	**3,4**	**21,3**	**100,0 %**	**14,7**
Yht.”	**94,4**	10,0	7,0	**17,0**	8,0	6,0	**14,0**	**8,5**	10,0	4,0	**14,0**	**9,0**	8,0	5,0	**13,0**	8,1	6,0	**14,1**	**89,6**	**94,9 %**	**14,5**